

Ducusq; **A**rest. li. ij. mei. **C**horuscatois ita q; motus subitus est et improuisus. subito enim apparet ab oriente i occidere. subito est onsiuus et subito sui occultantur. **D**e matrice ei sua vt di. **G**reg. in icru oculi erit. et in se subito reueries sua originem non relinquit. **E**x sua subita apparitione aspectus intuitiuus est repcussiuus timoris incussiuus p totum orbem apparentiam et opinionem et iudiciu visus sui est diffusiuus. futuri tonitru pambul. et sui aduetus annu; ciatiu. **S**i pluuia habuerit pcomitantem utilis est et pficiuus. **S**i vero pluuia caruerit tellis florib; et fructib; est nociuus vt di. beda.

De aura **C**aplm. XVI.

Aura est aer leuiter motus et agitatur estuantibus refrigeriu. algentibus pbens calorem. que quanto est purior: tanto delectabilior et sanior est. que si fuerit tepata et debitas qualitates tepis non exierit maxie vite hominis est pgrua et sanitatis pfuatiua. si vero pirario modo se habuerit maxie est nociua. q; pestilentie et corruptiois non modice est inductiua. **E**st aut pestilentia aeris corruptio ex siccitatis et pluuiaz distempantia ex meritis hominu ptingens. vt di. **A**risto. **E**t dicitur pestilencia quasi pastulencia. q; tota natura hominis p ambulat et depascit. nam corruptis aquis et pluujs in aere quibus spirando et edendo pascimur statim corrupimur et diuersis passionibus necessario lacessimur. vt supra in eodem libro. vbi de proprietatib; aeris dictu est. sed hec dicta iam sufficiant.

Incipit liber. XII. de auibus in generali et speciali

Expedito tractatu de proprietatib; aeris et eorum que in aere generantur. restat dicere aliqua que pinent ad eius decentiam et ornatu vt in ipsis sicut in ceteris creaturis dei magnalia extollantur. **A**d ornatum aut aeris pinent aues et volatilia. vt dicit **B**eda. **E**t id aliqua pauca adiuuante xpi

clementia sunt de his huic opusculo inferenda non quidem de oibus sed solum de auibus et volatilibus de quibus specialiter fit mentio in textu biblie vel in glosa. **E**t primo dicendum est in generali. deinde in speciali. et p ordinem alphabeti. **A**ues ita quod quasi deum. i. sine via sunt dicte vt di. **A**risto. eo quod ipsarum vie non sunt in aere deiminate et disticte. aues enim motu et agitate alarum diuidunt aere et icidunt. s; statim post volatu aere se claudere nullu signu sui trahunt et reliquunt. **D**icunt aut volucres quod volitant alis. vt di. **A**risto. ppter quod et alites quasi alates. i. alis se leuantes a pluribus noiant. sine enim alis non volitant. sine quarum beneficio de terris in aera se non leuant. **V**el id auis dicitur ales ab alendo. quod ab illo qui pascit volatilia celi et dat escas omni carni alitur. i. nutritur. vt dicit **A**risto. **A**t tendunt etiam auium conditiones et proprietates penes multa. quod penes earum substantiam et complexionem. **N**am ex duobus elementis inter summe graue et summe leue inter medijs auium substantia est creata. nam in earum compositione aer et aqua potissime dominantur. et id quia minus habent terrestretatis et plus aeree leuitatis quam gressibilia vel natatilia. leuitate sue nature habent ferri super aera. vt dicit **I**sidorus. aer enim inclusus inter pennarum concauitate auem leuigat et vt leuiter feratur sursum ipsam disponit et habilitat et adiuuat. **U**n quanto volucres plus habent pennositatis et minus carnis tanto facilius se sursum leuant. vt patet in auibus prede. que exonerate a mole carnis altissimi sunt volatus et valde acuti visus et magne animositatis. vt dicit **A**risto. li. xij. **I**tem consideratur volucris conditio penes generationem. **H**abent enim sibi insiram a natura seminalem rationem. cuius virtute mouetur naturaliter ad sui generis multiplicationem et sue speciei p generationis actum siue ordinem conseruationem vt dicitur ab **A**risto. li. vj. **O**mnes inquit aues cum pullificant faciunt oua quibus in omnibus non possit videri ppe paucitatem. **E**st autem pncipium generationis pulli sic dicitur ibidem ab albugine et tibus et a vitello. et post dies decem generatio pulli pplebit s; oes sui partes. ita quod erunt ptes disticte et manifeste et

habz tūc caput toto corpe mai⁹. ⁊ si tūc fran-
geret ouī testa inueniret caput inclinatu⁹ su-
pra crus dextrū ⁊ eius ale expanse sup caput
Completa autē generatiōe ⁊ singulorū mem-
broy pfecta liniamenatōe rumpit testa ali-
qñ in die. xvij. vel vicesima. vt patet in galli-
nis ⁊ exeunt pulli iam cōpleti et viuificati et
aliqñ gemelli. sed inter gemellos vn⁹ erit ma-
io: ⁊ alter minor. ⁊ multoties monstruosior
sicut di. idem ibidez li. vi. **I**nter oia autē ani-
mantia in generationis ordine volucres se-
quunt nature maximaz bonestate. Nam sūm
ordinē nature mares feminas cū solitudi-
ne querūt. inuētas diligūt. p ipsi⁹ pugnant
et piculo se exponūt solūmodo eis quali cō-
iugalit amoris federe se iungunt. ⁊ fet⁹ ab
ip⁹ pcreatos solūmō nutriūt atqz pascūt.
Un naturaliter inter sexū et sexū iudicant et
discernūt exceptis paucis in quib⁹ de gene-
rat natura vt ponit **A**risto. exemplū de pō-
cibus que obliuiscunt sexum. vñ dicit q ma-
sculus surgu in masculū. et femia in feminā
et ex tali coitu nō fiūt oua pullificatiua. imo
fiunt sicut oua venti ⁊ sentiūt etiam ex tali co-
itu malus fetor. **I**dem dicit de columba ma-
sculo qñ inquit sener nō pōt coire. sed soluz
deosculat ⁊ saltat supra masculū. et hoc facit
qz deosculat ⁊c. **O**bseruant autē aues in gene-
rando tēp⁹ pgruitatē. Nam vernali tēp⁹ qñ
instat tempus generatiōis aues vociferāt.
mares feminis se associant nutib⁹ ⁊ vocib⁹
ad amorem mutuū se inuitant nidificant
ouant. pullificāt. pullos generatos nutriūt
et educant. sed cōpleto generatiōis officio a-
cantu cessant ⁊ abinūcē se sepant. et vsqz ad
iteratū generatiōis temp⁹ inuicē nō appro-
pinquāt. **I**tem attendunt aues quo ad ha-
bitatōem. sunt enī quedā volatilia que būa
nam vident diligere frequentiam. ⁊ habitatō-
nes sicut galli anseres galline colūbe cicome
et yrūdines. quedā vero oīno fugiunt timēt
⁊ abhorrent hominū puerfatōes sicut aues
siluestres mōtuose ⁊ fluuiales seu palustres
quia sūm varias eorū cōplexiones. varia que-
rūt habitacula. ⁊ diuersas sibi vendicāt mā-
siones. nā que nature sunt magis frigide et
bumide paludes ⁊ fluuios frequentant ppter

victus acquisitionē nidificationē. pullificati-
onem ⁊ fetuū educationē. vt auce merguli
anates ⁊ cigni i quib⁹ ingeniata est natura.
vt dicit arist. vt pedes haberēt latos clausos
et indiuisos ppter natandi necessitatē. vt scz
pedum latitudine a quas ppenit⁹ pullent. ⁊
sic pullis retro aquis qñ remigādo in ante-
rius fort⁹ se extendāt. **C**audas etiam habēt
breues ne in natādo caude madefacte pon-
dere impedimētū sentiāt. rostra autē habent
lata vt gramina ⁊ radices carpant aprius ⁊
incidāt. colla longa vt facili⁹ victuz de pfun-
do attrahāt ⁊ acq̄rant. **V**olatilia vero q calē-
dioris ⁊ sicci⁹ nature sūt montuosa et ru-
piū cacumia inhabitāt et frequentant. vt oēs
aues pde que de preda sūt viuētes. sicut sūt
aquile ⁊ falcones accipitres ⁊ p̄similes. qb⁹
dedit natura. vt dicit **A**rist. unguēs curuos
et pedes fortes ⁊ neruosos ⁊ rostrum curuū
et acutum. vt fortius p̄dam retineant et car-
nem facili⁹ lanient. **H**abent autē h̄mōi aues
modicum carnis ⁊ multū plume ⁊ sunt ma-
gne aiositans. vt sic sūt motus velocioris et
volatus fortioris. vt dicit **A**risto. **C**audam
in sup habent subulē tenuem ⁊ longā qua in
volando se regūt sicut gubernaculum regit
nauē. **O**mnes tales aues sūm **A**risto. in li. ij.
solitudinē diligūt ⁊ cum aliquo sociorum
habitare nō p̄nt. imo pullos p̄prios a se abij-
ciunt. ⁊ statim qñ possunt volare rostro eos
p̄cutientes a nido exire cōpellūt. ⁊ in suo cō-
sortio viuere nō p̄mittunt. vt di. **A**risto. be ⁊
alie aues p̄de recipiunt in p̄dando diuersifi-
cationē. quedā capiūt p̄dam in aere volan-
do ⁊ nunqz aliqua p̄dam inuadūt sup terrā
qdam vō ecōuerso in terra aues capiūt. sed
in aere nunqz ledūt. **U**n mansuete volucres
vt colūbe istaz auium differētiā recogno-
scunt. et id qñ p̄dones aeris vident ad terrā
fugiūt. qñ vero p̄dones terre p̄spiciūt i aera
subito se extollunt ⁊ que in tra erant in picu-
lo eleuate a terra in aera turesiūt. vt di. idēz.
Item sunt qdam aues nemorose que siluas
frequentant ⁊ densas arborū inhabitant sum-
mitates. ⁊ be quedam sunt ceteris maioris
mansuetudinis. sic sūt omnes modulātes
et estiuo tēp⁹ dulcissimis vocibus in siluis et

arboribus resonantes, sicut sunt merule et phylomene et bombyx que ipse amoris marie cantant in rubis et fruticibus nidificant super oua solite cubant, pullos suos diligunt et educunt. Sunt et alia quedam volatilia que campestria precipue frequentant et vicum de terre fructibus acquirunt primum et manducant quales sunt grues et anseres tam domesticos quam siluestres, et bombyx aues simul vivere tam in terra quam in aere diligunt turmatim incedunt, species suam diligunt, regem sibi faciunt et ei obediunt: ordinate volant, et quandoque inter se vehementissime pugnant et rostro se dilacerant et deplumant sed post pugnam quasi reconciliati simul volat, et societatem pristinam non declinat, tempestatem futuram precognoscit, et cum videt eam imminere vociferant atque clamant, vigilias ordinant et in vigilando vices mutant. **H**ec omnia primum in exameron Basilius et etiam Ambrosius sicut et in Aristotele. **S**upradidit etiam aristoteles, et dicit vigilans pullum inter pedes tenet ut si forsitan surreperit somnum, casu lapidis excutit, et si qua societate potest altissime ascendit et vociferando socios suos querit et quousque inuenit ad pascuam vir descendit, dicit enim quod rex bombyx auium semper primo se deponit et primo de terra se erigit, caput etiam preceteris frequenter eleuat et circumspicit, sed si quicquam viderit venientes vociferat et excitat alias ac primum. **I**tem sunt considerande quarundam auium proprietates secundum varias cibationem, sunt enim que non cibant nisi carne vel sanguine licet omnes aues primum de qua sunt curui rostri et acui unguis que comedunt omnia animalia que possunt venari, sed non venant neque comedunt aues sui generis sicut faciunt pisces, ut dicit Aristoteles libro vij, et tales aues nunquam potant aquam ut dicit ibidem. **A**lia vero sunt volatilia que solis primum seminibus et fructibus ac herbis terre nascentibus ut columbe, turiores et anseres tam siluestres quam domesticos. **A**lia vero sunt volatilia genera que vescuntur, nunc carnibus nunc fructibus in differenter, sicut omnes aues coruini generis, sicut monedula cornices corui et pice de quibus dicit Aristoteles, et etiam Basilius pascunt aues coruini generis pullos suos in iuuetute et iuuenes pascunt pariter in sua senectute, quando etiam debilitant iuniores in suis

umeris eleuant et deferunt seniores ut dicit idem. **E**t in omnibus bombyx volucrum natalis pietas commendat, ut homo pietatis obsequium denegare parentibus erubescat quod ab auium impendi sibinuit non ignorat, ut dicit Ambrosius. **I**tem secundum variam membrorum dispositionem considerant aliquae auium proprietates, quia sic dicit Aristoteles libro xiiii, **O**mnes aues in hoc primum inueniunt quod omnes habent rostrum quod in aliis animalibus non inuenitur, sed in dispositione est differentia, quia quedam habent rostrum breue et latum quarum vita quieta est et mansueta, quod bombyx rostrum est aptum ad sumendum cibum de vicino, quedam vero habent rostrum longum et acutum sicut et longum collum quia accurrunt cibum de profundo, quedam curuum et acutum quia talis figura necessaria est ad comedendum et dilacerandum carnem crudam. **H**oc autem habet proprium omnis auis, quod bipes est sicut homo, et in pedum et crurium dispositione maxima differentia inuenitur quia pedes auium uncorum unguium sunt fortes et acuti, quod conuenientes sunt perdatoni venationi, pedes autem fluuiatili sunt clausi et indiuisi et laui quod conueniunt natationi, et omnes aues longorum pedum et crurium habent collum longum et volantes tenso collo, et si collum fuerit gracile et debile declinant ipsum in volando, et est generale quod omne volatile habet breue collum breuia habet crura et recuerso. **O**mne autem volatile habet umbilicum quando nascitur, sed cum crescit auis latet umbilicus et oino non apparet quoniam primum a cum intestino per interiora venat, et considerari possunt quo ad vitam vel tartam pullificationem, quedam enim multotiens pullificant ut columba que decies ouat in anno, quedam vero multum ouant ut gallina, et quedam multotiens ut colube, galline autem multum ouantes cito mouent, ut dicit Aristoteles libro v, **A**ues autem curuorum unguium que carnem comedunt raro ouant, quia non nisi in anno semel per yrundines que sole in comedentes carnes pullificantibus. **I**nfirmant autem aues quando cubant super oua sua, ut patet in gallina et in aquila, de qua dicitur libro vi, quod aquila tunc valde grauatur et albescunt ale eius et ebentur unguis eius et debilitantur.

Sunt et multe alie proprietates auuuz quas psequi esset longū. hoc solum attēdere oportet q̄ aues inter cetera animātia generaliter sunt substātie purioris. leuioꝝ & nobilioꝝ mor⁹ forioꝝ. visus acutoꝝ carnis digeꝝtibilioꝝ. sapidioꝝ. quertibilioꝝ. & sanioris in iudificando & pullos educando. solertie amplioꝝ. **De** autem in generali dicta nunc sufficient.

De aquila Caplm. I.

Nunc de auibus
 In particulari. dicenduz est. et primo de aquila q̄ velut regina in volucres obtinet principatū. Inter oēs auum diuersaz species aquila est maxime liberalis. vt dicit **Plinius**. nam p̄dam quā arripit nisi nimia fame arceat sola nō comedit. imo auibus eā sequentib⁹ quasi cōmunem exponit. sua tñ recepta p̄mitus portione. Et ideo semp̄ aquilam alie aues solent insequi sperantes q̄ de ipsius p̄da eis debeat aliqua portio impuri. sed qñ p̄da prius capta sibi n̄ sufficit tanq̄ rex de republica viuens auez sibi primioꝝem rapit & in medio ponit illaz. **Duos** lapides p̄ciosos nomine etheodos quozū vnus est masculin⁹. alius vō femininus in nido suo reponit. sine quibus vt dicit parere nequit. **Gēmaꝝ** que dicit achates reponit i nido vt pullos suos custodiāt a morfu reptilium venenoso. vt dicit idem **plini⁹**. Est aut̄ aquila ab acumine oculoꝝ dicta vt dicit **Isid.** tann̄ ei & taz limpidi dicit visus eē vt cū in aere sup̄ maria imobili penna defera vt p̄ nimia eleuatiōe a terra vix hūanis pateat obtutib⁹. de tāta sublimitate pisciculos viderit in mari natate ad instar lapidis descēdens piscem rapit. et sic captam p̄dam ad litus trahit. Est aut̄ auis natural̄ calida et sicca. p̄de auuda & supra aliarū auūū vires foris & animosa. cui⁹ fortitudo marie viget in alis. pedib⁹ et in rostro. q̄ alas habet valde neruosas & parū carnosas & ido in volando patiens est laboris. q̄ respectu magnitudinis sui corporis parū habet carnositatis & multū neruositatis p̄pter qd̄ multū habet fortitudinis et virtutis & multuz etiam habet

pennositatis. p̄pter qd̄ etiam plurimū continet leuitatis. Inter oēs autē volucres maxime viget in aquila vis visua. sp̄m̄ ei habet visibilem t̄patissimuz & in actu videnti acutissimū. solem enī irreuerberatis ocul̄ in sue rote circūferētia intuet. & tamē visus sui acies nō obrundit nec claritate solaris lūis distingat. vt dicit **Amb.** dicit etiā ambro. sicut et **Arist.** li. xi. q̄ quedā species aquile quam vocat almachoz est acuti vsus valde. Et pullos suos vngue suspēos radijs solis obijcit et soles aspicere cōpellit & hoc anteq̄ habeat alas p̄pletas & ad hoc eos p̄cunt & vertit ad aspectum solis. et si oculus alicui⁹ lacrimet ip̄m tanq̄ degeneret vel inficit vel abijcit a nido vel cōtemnit. si aut̄ directa acie sol̄ radiū viderit ip̄m tanq̄ sibi in nata silem diligit atq̄ nutrit. q̄uis aut̄ ita irreuerberata solis acie claritate videat. visus tñ ad p̄de aspectum dirigit & inclinat. vt dicit **Gre.** et **Aristo.** li. xij. **Aues** inq̄ vncoꝝ vnguiū indigent necessario acuto visu. quoniā vidēt cibū suuz a loco remoto valde. & p̄ hoc leuat se aq̄la plus q̄ alia volatilia. hinc etiā in altissimis rupibus iudificat vbi loci sublimitate ab oī modo cursu aduersario se tutificat et defendit. vbi s̄m̄ **Gre.** in altissimis tura residet et tñ pastus grana infima ista videt. ad altissima se eleuat & ascendit. et tamen viso cadauere vel preda quam desiderat subito imāpenit. Est insuper aquila auis difficulter cubans pullificans & pullos suos nutriēs. dicit **Arist.** li. vi. q̄ aquila ad plus ponit tria oua sed terciū p̄ijcit a nido q̄niā gūiter incubat sup̄ ea. & subdit q̄ illo tpe debilitat in tantuz q̄ nō pōt bene venari pullos auūū aliarū. q̄ tunc incuruant vngues sui & albescunt ale sue & tūc nimis grauat in dando cibū pullis suis. & si cōtingit aquilā habere tres pullos. eijcit vnū de nido suo p̄pter difficultatē nutriēdi. s̄ auis kyni q̄ arabice dicitur cebar nutrit pullos suos casualit̄ ab aquila sic reiectos vt dicit idē. Itē idē docet q̄ aquilaz diuerse sūt spēs & diuersimode cibāt & nutriunt pullos suos. **Nā** que albas h̄nt caudas in eaz cibaione pl⁹ laborant. que vō h̄nt negras min⁹ in h̄mōi negotiō se fatigāt. pullos at̄ suos ad

volandū iā adultos & nido eiciētes pau-
latim puocat ad volandū et faciūt eos elu-
rire vt auidius eas sequant in aera ppter pa-
stum & forsitan si pigritauerint ad exēdū p-
cutiūt eos cū rostro & subtrahūt eis cibum.
vt sic cogāt eos ad exēdū & postq̄ fuerint
p̄pleti in fortitudine & in pennis fugant eos a
se. & nō sunt pl⁹ sollicite sup eos p̄ter q̄ndam
spēm aquile quā arif. vocat abat q̄ cogitat
de pullis suis magno tpe. & q̄n volant pulli
volant cū eis & dāt eis ad comedēdū. et q̄n
volitat sup illos curam illoꝝ agens. pata ad
resistendū alijs auib⁹. si forte cōuenerint ad
nocendū pullis suis in aliq̄ seu ledendū.
Hec oia tangit arist. in li. vi. De aq̄lis vō dī
vt tangit Greg. sup Job. q̄ q̄n ei⁹ pulliculi re-
centi nati ad capiendū grossiore cibū et diges-
rendū sunt inualidi sangnē & liquidiores hu-
more p̄de sue in os suū attrahit & fugit et at-
tractum sanguinē in ora pulliculorū vomit
& ita reficit eos cibo leuioꝝ quousq̄ inuale-
scant ad sumēdū cibū fortioꝝ. **Ad hoc dicit**
aug. & plinius q̄ aquila in senectute panē ca-
liginē in oculis & gūediū in alis suis. cōtra
qd̄ incōmodum instruit a natura vt fontez
aque scaturienti querat. deinde ascendit q̄n-
tuz pōt paera donec ex calore solis & labore
volatus fort⁹ incalescat. vñ tunc ex calore
poris aptis & pennis relaxatis subito descē-
dens in fontē ruit. ibiq̄ mutatis plumis et
purgata caligine in oculis vires recipit & re-
sumit. **Sup ps.** etiā dicit idēz. q̄ cuz senuerit
ita indurat & iucruat eius rostrū. vt vix pos-
sit sumere cibū suū. & p̄ra hoc incōmodum
inuenit remediū. q̄ petra sibi querit contra
quā fortius rostrū pcutit & allidit et sic depo-
nit onus rostri & cibū capiens resumpti vi-
rib⁹ iuuenescit. **Et sicut dī. plini⁹** aquila sedē
do sup rupem vel arborē ad solis claritates
oculoꝝ aciem dirigit. vñ post p̄dam bincind
circūspicit. vel vngues suos inspiciere nō de-
sistit. fel bui⁹ est multuz medicinale. q̄ posi-
tum in colurijs visuz acuit & subuenit caligi-
ni & alijs incōmodis. vt dī. dyal. et etiā p̄stā.
Habet autē aliquas p̄petates min⁹ laudabi-
les. est ei auis excedens in calore et siccitate.
et iō est aiōsa & iracunda. q̄ ira fortis nō est

nisi in corpi⁹ magne siccitatis. vt dī. **Arist.**
li. xvi. et auib⁹ innocenti⁹ est aq̄la inimica
et infesta. vnguib⁹ ei rapit. & rostro pcutit ca-
put auis. vocem h̄z roboantē et generaliter
oēs aues terrificantē. **In aspectu enī** aquile
et auditu terreni omnes aues alteri⁹ speciei
etiā aues p̄de. **Vñ dicit plini⁹** q̄ berodius &
similes aues in die q̄n audiunt aq̄lam vix
p̄dant et hoc forsitan accidit ex timore. **Aliq̄**
lam enī in aere tantū rapientē timent genera-
lit omnes aues minus aut illā que rapit in
terra. mīme aut illam q̄ rapit in aqua. q̄ illā
nō timent nisi volucres quaz vix et p̄er-
satio est in aqua tantū. talis aut aq̄la multū
degenerat a nobilitate aliaz aquilarū que
in aere vel in terra rapiunt p̄dam suā. timet
enī vulturē. vñ dicit arif. li. ix. q̄ amachel ma-
net iuxta mare & iuxta magnos lac⁹ et ciba⁹
ex auib⁹ p̄pe mare q̄n ascendit ab aqua. & si
viderit vulturē venientē timebit vñ fugit
ad aquā. sed vultur q̄ ē acuti visus semp vo-
lat circa locū illū. & si exierit auis de aqua in
aerem vel in terrā statim rapit eaz vultur. si
vō diu fuerit in aqua suffocat. **Habet autēz**
aquila vnū pedē clausū ad modū pedis an-
seris cum quo se regit in aqua q̄n solet descē-
dere ppter p̄dam. aliu vō pedem h̄z diuisūz
cum acutissimis vnguib⁹ cum q̄bus p̄dam
rapit. **Habet autē penna** aq̄lina q̄ndaz laten-
tem corrosiua virtutē. vt dicit plini⁹. dicit ei
q̄ penna aquile posita inter aliaz auiu⁹ plu-
mal. corrumpit & corrodit eas sicut corde fa-
cte de intestinis lupoz in vigella vt in cuba-
ra posite cū cordis factis de intestinis ouiu⁹
eas destruit & corūpunt. vt dicit idēz. **Et q̄**
la societatem non diligit imo fugit. vt dicit
Arist. li. i. **Aues que h̄nt vncos vngues nō**
est possibile q̄ sint cū aliquib⁹ locioꝝ suoz.
zē. **Item vngues h̄z p̄ mucronib⁹** & ideo q̄n
sedet sup lapidem retrahit eos et q̄si claudit
intra carnem ne os allidat vñ p̄erat contra
petra. vt dī. **Aristo. li. xiiij.** **Non insidet auis**
h̄ns vncos vngues sup arbores vel lapides
quia natura vnguium ei⁹ est p̄ra istas du-
as res zē. **Item impia est contra filios suos**
quādo eozum visus claudit contra solem.
quomā eos reputat alienos. **Itēz vt ad p̄dā**

alorum autē
De accip
Hic que
armat
natura denega
animi recop
videt Hic d
a oparum
ca. Hic m
p̄p̄tate h̄z
cum imitabil
rebet. & p̄p̄t
nōde exēdū
der docent. &
faciunt p̄p̄t
ygoze am
Sunt enī q̄
caui quōd
vixit Arist
lanis rapit
carnem & mu
nō h̄z d̄p̄p̄
ans calid & h̄z
p̄p̄tate p̄p̄t
d̄m p̄p̄tate
p̄p̄tate cano
de. **Et q̄m**
e alcedon
se tubera
p̄p̄tate
ca enī can
p̄p̄tate
micioꝝ dī volat
multuz lanū me
no mouet. **Camo**
um r̄t & debile est
mūta carne sicut
p̄p̄tate eius fornu
ber in rostro q̄ ita
h̄z s̄sel medicane
mūta h̄z ad m̄fca
lanū h̄z p̄p̄tate
e h̄z m̄fca h̄z ad
p̄p̄tate q̄n h̄z

aliarum auium instruat eos et compellat. rostro
eos percute et vulnerat. ut dicit Plin.⁹

De accipitre // Caplm. II.

Accipiter est auis re-
gia que plus animo quam unguis est
armata et quod ei in quantitate corporis
natura denegat. hoc ei in virtute et audacia
animi recompensat. ut dicit Isid. Est enim auis
ut dicit Isid. alijs auibus capiendis auida
a quarum arreptione accipiter. i. raptor est vo-
cata. Dicit etiam basili⁹ in exameron. quod acci-
piteres circa suos pullos sunt crudeles. quia
cum sint habiles ad volandum cibos eis sub-
trahunt. et percute ad modum aquilarum de-
nidis exire compellunt et cogunt. quia eos au-
dere docent. et ad perdam excitant. ne adulti ef-
fecti tepescant ocio et magis cibum querere quam
vigore animi consuecant. ut dicit Beda. et Amb.
Sunt enim quidam accipitres predones aeris
tantum. quidam vero terre tantum sicut et aquile.
ut dicit Aristot. li. vi. Primum aues tantum vo-
lantes rapiunt. secundi vero sedentes in terra per-
cutiunt et inuadunt. et inter hos columba discer-
nit sicut daquila dicitur est. Est igitur accipiter
auis calida et sicca mole carnis depaupata.
pennarum plumarumque varietate decorata. stru-
tioni in pennarum decore similima est. sed in
agilitate et animi magnanimitate omnino impar
est. Summa enim celeritate nunc in aere se leuat
et ascendit in tantum quod ab hominum aspectibus
se subtrahit nunc subito inferius in perdam ruit
Pectus vero accipitris est acutissimum. modi-
ca tamen carne est munitum. Unde dicit Aristot. li.
xiiij. Quanto pectus eius magis est acutum. tanto
melioris est volatus. quoniam si haberet pectus
multum latum moueret multum aeris et esset gra-
uis motus. Carnosum autem non est. quia acu-
tum est et debile esset si haberet cooptorum
ex multa carne sicut dicitur ibidem. Maxima
itaque est eius fortitudo in pectore et in ungui-
bus et in rostro quod statim perit cerebrum prede-
sue. Eius fel medicinale est et valiter in oculo-
rum collirijs admiscet. visum ei acuit et oculo-
rum albugines destruit et consumit. similiter
et fumus eius. Habet autem hoc proprium accipitris
ut dicit Greg. quod in senectute quam sentit se pen-

narum pondere pergruari expandit alas suas
per solis radios flante austro. et sic ex repen-
tina aura et calore resoluente aperiuntur pori quibus
apertis excurit alas et sic veteres penne ex-
siliunt et noue crescunt. et sic nouitas pennarum
ipsum efficit ad volandum aptiorem. Duo ei
sunt genera accipitrum. quidam enim est domesti-
cus et quidam siluestris. qui domesticus est sil-
uestres rapit aues et raptas eas domo suo
derelinquit. siluestris vero domesticas rapit
aues. Indignatio eius nature est accipiter. vnde
si perdam quam imperit et sequit casu aliquo non
arripit. vix illa die ad manum domini sui redit.
oportet autem ut accipitris dieta sit ordinata
scilicet nec nimis tenuis. nec nimis lauta. ex abun-
danti ei cibo impinguant. et tunc insolescit
aut pigrescit. et ad reclinatorum redire deducit
gnant. Si vero fuerit nimis paucus deficit
accipiter viribus et efficitur impotens ad perdam-
dum. Solent etiam oculi talium auium ciliari
claudi siue tegi ne nimis de manu gestantis se
efferant auibus visis ad quarum raptum an-
helant et aspirant. Et ideo quibusdam laqueo-
lis illorum pedes illaqueant. ne libere ad quam
libet auiculam efferant. gestat in sinistra ut de
dextra aliquid recipiat vnde reficiat. Seruan-
tur autem accipitres domestici in domo in mu-
tatorijs ut a pennis veteribus et induratis ex-
onerent. et sic in iuuetute et decore renouent
dat autem eis cibos de aliqua carne aliquatum
lum venenosa et sic facilius mutant. Accipi-
tres vero maxime ledit fumus. ut dicit Beda
et id eorum mutatoria a locis fumosis debet
esse remota ne eorum corpora ex fumi amaritu-
die ledant. et ne plume ipsorum ex nigredine fu-
mi inficiant. carnibus recentibus et sanguino-
lentis reficiant. et solent eis dari corda auium
que perdamantur. quod diu viuunt et potentes sunt
ad perdamdum a suis dominis diligunt. in ma-
nibus gestant. super particas reponuntur. in
pectore et in cauda manibus replantant. cum
diligentia nutriuntur. sed quando moriuntur
ab omnibus inutiles reputant. non enim co-
meduntur. sed potius super sterquilinum pij-
ciuntur.

De alieto
Capitulum. III.

Alietus s^m glosa

Alietus. ruij. id est est qd falco. auis. s. p^{re}de auida et multuz animosa. In uadit emi auis longe se maiores eas pedib⁹ et pectore pcutiens et inuadens. S^cdm alⁱ quos uero alietus est auis paruula capiēs alias minutas aues. ut dicitur aurore. Ob tinet exiguas alietus corpore vires. Sunt et aues mīme pda cibulqz suus. Expamit hic aliquēz qui solos uerat egenos. Et s^m hoc uidet qd alietus idem sit qd nifus paruus. q gallice dicitur muschet vel ipse nifus.

De apibus Ca. III

Apes s^m yfido.

Apes dicte eo qd sine pedibus nascant. vel ex eo qd pedib⁹ alligēt se inuicem et dnectant. De s^m yfido. solertes se in gignendi mellis officio. assignatas et sibi pprias incolūt sedes nō uendicātes sibi alie nas. Domicilia sua ienarrabili arte componunt et ex varijs floribus mirabili artificio fauum cōdunt. textisqz ceris prole nimia castra replent. exercitiū et regem habent et bella mouent. fumū fugiūt et uentū et bella. tumultu exasperant. Das pleriqz expti sunt de bozum cadauerib⁹ nasci. p bis creādis vituloy occisoyz carnes uerberant. ut ex putrefacto cruore vermes pcreentur et postea receptis alijs apes efficiant. sicut scabrones de egrū carnibus generant. ut dicitur yfido. s^m autem ambros. in exameron. mirabiles sunt apum pprietates et insignes et nobiles. Nam apes cōmunem habent sobolē. vnā incolūt mansionem vni⁹ porte claudunt lumine. cōmunis est labor omnib⁹. cōmunis cibus. cōs opatio. cōmunis usus. cōmunis fruct⁹. cōmunis est omnib⁹ volatus. cōmunis ē omnibus generatio. Integritas quoqz corpis uirginalis omnib⁹ est cōmunis sicut et p^ul qnā nllō cubitu miscēt. nec libidie resolunt. nec part⁹ quatiunt dolorib⁹ et tñ marum filioy examen cōstituunt. nā cum alie volucres uix in āno singlos edant fet⁹ apes geminos creant et duplici ceteris fecūditate pponderant. Item apes regē sibi creant. ipe

sibi populos ordinant. et tñ licet posite sint sub rege. ipse tñ sunt libere. et regē sibi substituit et naturali affectu diligūt. et summa defensione defendūt et p eo pure pulcrū putāt regi suo tantā reuerentiā exhibent ut nulle de suis domib⁹ exire audeāt nec ad aliquos p^oire pass⁹ nisi rex fuerit egressus et volatus sibi uendicauerit pncipatū. Eligūt autē apes sibi in regē in magnitudine et specie magis insignes. et qd in rege pncipū est mansuetudine clarioz. nam et si habeat aculeus eorum nō uitur ad uindicandum. Naturaliter autē apes tanto sunt leuiorez quanto ceteris sūt maiores. sed et apes que nō obtemperant regi. ppria cōdemnāone se mulctāt ut aculei sui uulnere moriant. In apum uo examine nulla est ociosa. quedam emi certāt quasi in bello campestri contra alias apes alie uigilant circa uictum. alie futuras explorant ymbres et speculari concursus. alie ceras de floribus fingunt. alie cellulas nūc rotundas nūc quadratas mira conuexione et equalitate cōponunt et tamē inter taz diuersa opera nulla alienis laboribus insidiatur nullo raptu uictuz querit. sed pprio uolatu et labore inter herbas et flores que sibi sunt cōgrua recolligit et requirit. habent tñ apes spicula sua et inter mella fundunt uenenum si ab aliquo fuerint lacessite uitaqz suam ponūt ardore uindicte p domicilio suoyz defensione. Apis itaqz et si infirma est robore. ualida tamē est uigore sapientie et uirtute cuius fruct⁹ omnib⁹ est suauis qui suauitate sua fauces obdulcat et uulnera curat ac in terioribus uiscerib⁹ infundit medicamentū huc usqz Ambrosi⁹. Sūt et alie pprietates quas tangit Aristot. li. x. ubi ista interserunt dicit etiam inter cetera qd apum opationes inter se sunt diuersimode. qdam ei adducūt suis aluearibus quo indigent ad pparationem mellis ex floribus et frondib⁹ arboruy et barbarum et pncipue in quibus est glutinositas. et illinunt ex eo supficiem aluearis. et hoc faciunt ppter nocentia animalia. et si in troitus aluearis fuerint nimis amplifricabunt eos deinde cōgregant mel. et pmo incipiunt facere domos in quibus habitāt

reges. Deinde alias domos in quibus habitant alie apes aluearia custodientes. et accipiunt ceram ex floribus et congregant ipsam cum pedibus anterioribus. Deinde mutant eam ad pedes medios. Deinde ad coras pedum posteriorum. et post volant cum ipsa. et tunc manifestatur ponderositas in ea et cum volat apis non tangit flores diuersos nec dimittit unquam florem et vadit ad alium quod diu ibi inuenit quod sibi necessarium est et vtile. Sed colligit ex eo quo indiget et tunc redit onusta ad locum suum. Qualiter autem meli recolligat et que sit mellis propria materia non possumus leuiter distinguere sensu. frequentant autem libenter folia et flores oliue et manent super ipsam longo tempore propter similitudinem foliorum. Quando autem rex earum nequit volare tunc ferunt ipsum turba apum. et si fuerit rector prius mares erunt in vna parte et femine in alia. Si vero fuerit mortuus mares erunt cum feminis in domibus et femina rectoris est dupla ad alias et habet acutiorum aculeum quam masculus et multi de maribus carent aculeo et volunt quasi pungere cum aculeo et non possunt. Rectores autem duorum sunt modorum. vnus est niger et alius est rubeus. et hic melior est. et est apis bona propria rotunda in se densa contracta in medio quasi cincta mediocriter villosa. et differunt apes in partu. quia quedam pascunt floribus ortulanis et sunt diuersae ab illis que pascunt in floribus montanis. Nam ille que pascunt in arboribus montanis minores sunt alijs et fortiores et plus patientes laboris. Item apes sedent super aluearia et sugunt quod est superfluum in fauis. et dicitur quod si non facerent hoc generarent eis aranea et morerentur apes. Quando autem modicum est de melle in domibus deserunt eas et pugnant cum illis qui volunt extrahere mel et propter hoc videntur sepe sedere super foramina quasi parate ad resistendum. et pugnant breuiores contra longiores pugna forti quando multum comediit de melle et laborant eijcere eas de aluearibus que non mellificat nec laborant. Item reges non apparent extra aluearia soli nisi magno stipatu apum et ipse in medio earum est et exitus eius est ante exitum pullosum apum tribus diebus. Deinde exeunt apes pauca et vo-

lant circa aluearia et diuidunt se per cateruas et vadit cum quolibet rege caterua vna. et si contingat quod exeat vna pars apum ad alias tunc ille pauca residue vadit ad alium regem et dimittunt suum primum regem. et vadunt ad reges possidentem plures. et si rex quem dimiserunt insequatur eas interficit ipsum. Item quando apes pungunt cito post mortuum si totum infixerit et non retraxerit aculeum suum. quod impossibile est totum aculeum exire nisi cum eo exeat intestinum. Rectores autem apum raro pungunt. et si aliqua apis moratur in alueari extrahunt eam residue. quia hoc aial valde est mundum plus quam alia animalia. et propter hoc eijciunt sterces suam in volando et non in alueari suo. quod fetidus odor grauat eas. Similiter ventus vnde si fuerit fortis ventus custodes apum debent tegere officium aluearis ne intret ventus ad eas. quando autem aluearia efficiunt aliquo casu fetida derelinquunt ea. et si contingat eas ibi morari ex fetore infirmant. quando etiam nimis quiescunt infirmant et eijciunt ociosas et conuenit eis in hyeme locus calidus et in estate locus frigidus et si homo dimiserit eis multum de melle non multum post operabunt. et si modicum. segnescunt ad operandum mel. et propter hoc debet custos dimittere de melle secundum multitudinem apum. et si defecerit eis mel ad comedendum debet eas pascere ficibus et alijs dulcibus ne morantur. Item quando contendunt inuicem intra aluearia signum est quod volunt discedere ab alueari. et tunc debet custos irrorare vinum dulce intra aluearia et tunc manebunt. Ducuntur etiam Arist. li. viij. siue. ix. Item idem li. iij. apes non faciunt strepitum nisi volando et extendendo et contrahendo alas suas paucem cadentem inter alas et corpus. Item posteriores pedes apum sunt maiores quam anteriores propter ambulationem et ut cito eleuentur a terra cum voluerint euolare. ut dicit idem libro. xiiij. Item accidit apibus infirmitas que ab Arist. li. viij. dicitur cabrim. alias kalyroim. vel raboym. ex paruis vermiculis que generantur in aluearibus ex corruptis fauis et quando crescit illi vermiculi faciunt texturam similem texture aranearum et dominantur super totum aluear. et inde putrescat mel et egrotant apes vel moriuntur. Item idem libro. xvj. Apes

nō generant ex coitu neq; ex diuersis generibus coeuntib; neq; ex opib; p coitū. In annis aut pluuiialib; multiplicant apes vald; siue pulli apuz. q; ppter bñditatē multiplicant supfluitates in corpib; In annis aut t̄pate cōplexionis pulli apū diminuūt. vt dicit idē. Itē in dietis p̄cularibus d; apes flores amigdalinos pascentes faciunt mel magis t̄patum et magis saporosuz minusq; acutum. sed spūalium mēbroz marie mundificatiuū. apes vō absintbeum pascentes et alias herbas amaras faciūt mel. sed minus dulce. est tñ multū mundificatiuū opilatio: nis splenis et epatis apriū et ydropicorum iuuatiuū. et morsus rabidi canis curatiuuz

Quere infra de melle in tractatu de liquoribus alias pprietates apū in litera. In tractatu de aialibus s̄m p̄b̄m et auic.

De bubone ¶ Ca. V.

Bubo a sono uo-
cis nomē habet. vt dicit *Isi*. Est autem auis feralis onustaq; plumis sed graui semp detenta pignicia. debilis ē ad volandum. in sepulchris die et nocte versatur semp cōmorans in cauernis. deinde apud augures malum p̄tendere fertur. Itaz in vbe visa solitudine p̄tendere asserūt. vt dicit idem. De bubone dicit *Aristo*. li. viij. *Medulla* inquit pugnat cū bubone quoniam debilis est visus bubo apud meridiem. Clarius nanq; videt de nocte q̄z de die. et ppter h̄capit monedula q̄ est auis coruini generis bubois oua et cōedit ea d̄ die. et bubo comedit oua monedule d̄ nocte. q; bubo fortior ē d̄ nocte q̄z die. et monedula fortior ē d̄ die q̄z d̄ nocte et alie aues volāt in circuitu bubonis et deplumāt ipsū. et ppter hoc aucupes cuz eo dephendunt alias aues. pugna autē istarū auium sicut et bestiarum nō est nisi ppter cibum et mansionem cui frequens vlularus de nocte p̄sagium est mortis s̄m augurum coniecturā. bubo stercozib; et alijs imundis: cijs pascit ab alijs volucris hoc odio habet. templa frequētat nocturno tempe vt de oleo lampadū faciet. in plumis tantuz et in rostro auius p̄de. similis esse videt. sed in

animositate penū est dissimilis et in virtute quando ab auib; impugnat in supinum se vertit et rostro cū pedib; se defendit. mures et vesperiliones venatur et comedit. de nocte euagat et circū uolat. de die vero in parietuz rimulis se abscondit.

De columba ¶ Ca. VI.

Columbe sunt di-
cite a colore colli. eo q; earum plumē i collo colore multiplici sūt resperse. vt dicit *Isid*. Sunt autē columbe auel mansuete hominū frequentā et consortiuz diligentes et in earū multiplicatione cōuer- santes quas antiqui venereas nūcupabant eo q; frequētent nidos et osculo amozz cōcipiant et veneri multū vacant. Et ideo columba dicit quasi colens lumbos. vt dicit *Isid*. nam colūbe ouāt omni tempe et faciūt pullos cum fuerit earuz mansio calida. et fuerit earū cibus parat; meliores autem faciunt pullos in autūno q̄z in vere vel in estate propter copiam victus. vt dicit *Isi*. De natura vero columbarū dicit *Aristo*. li. v. columba auis est voluptuosa. vnde et sese osculantur ante coitū et masculus sener nō potest coire tñ nō cessat osculari et femina multonēs saltat sup feminā cuz nō sit masculus. et hoc facit cum osculat et nō eijciūt semē. Et tali autem coitu faciūt oua aliquādo nō pullificā; na sicut sunt oua venti. et oēs auel que similes sunt colūbis ouant in vere bis vlt̄ et faciunt duo oua. sed nō ouant tercio nisi quādo corrupit scdm. Itē idem dicit libro. vi. *Colūbe* inquit p̄ maiorē pte pullificant masculū et feminā. et p̄mus pullus est masculus et aliquādo erit vnus pullus vno die et alius alio die. et masculus cubat de die oua et femina de nocte. et p̄mū ouum cōplet se et funditur in. xx. diebus. et columba p̄mo penetrat testam et post diuidit illam. et masculus et femina calefaciunt pullos in vno tempe. et femina est magis sollicita circa pullos q̄z masculus. et decies in anno ouant et q̄nq; vnde decies vel duodecies sicut in egypto et masculus coit cū femina post annū. Itē idem li. viij. cum pullificat colūba statim masculus

regit pullos & si femina tardat venire ad pullos propter dolorem propter peccatum eam masculus & cogit eam ponere se super pullos. & cum cre-scunt pulli vadit masculus & fugit terram sal-sam. & illud quod fugit ponit in ore pullos ut assuecat eos cibo. Cum autem mas vult ei- cere pullos de nidis coit cum ipsis. Item columbe habent proprium sicut & turtures. quia caput suum non erigit quando potant quousque eis sufficiat bau-stus potus. Quia autem columbe & generali-ter cubant usque ad annos. xv. Ducuntque Arist. Proprietates autem columbarum vsuales & mul-tum notas tangit glo. super versus illud. Oculi tui columbarum. Cant. primo. Columba inquit felle caret. rostro non ledit nisi parem suum for-te. in cauernis petrarum nidificat alienos pullos nutrit. colubas alias errantes associat & recolligit. iuxta fluueta manet meliora grana eligit. gemitus per cantum reddit. gregatim volat & societate diligit. alis & rostro se defendit. cadauera. & alia imunda non comedit geminos pullos nutrit super fluentia residens. um-bram accipitris de longe venientis inspicit quam videns statim ad interiora foraminis fu-giens se abscondit sicut dicit glo. ibi. Oculi eius sicut columbe superiuos aquarum etc. Can. v. ca. Et ut dicit in viatico. Constantia. sanguinem habet medicinali. Dicit enim quod sanguis eius sub dextra ala extractus et calidus oculis im-positus seu instillatus dolo remingit & sanat obraliam oculorum. Simum habet ardentem quem de nido eicit et pullos ut eiciant instruere consuevit. ut dicit Arist. Columba pacis est nuncia simplicitatis forma. natura munda. p- le fecunda. pietatis emula. societatis amica. i- iurie immemor. que quanto est penosior tanto fecundior iuenit. unde columbe habentes pedes pennatos fere pullificat omni mense. Est au-tem columba naturaliter timida. raro secura. nisi quando est in foramine petre. ibi aliquantulum quiescit. Est autem obliuiosa. & ideo sublati pulli damni sui immemor nidificare & pulli- ficare in eodem loco iterum non obmittit. ut dicit Jero. Item stulte est curiosa. nam sedens super arbores circumspicit. & ad quam partem velit ten-dere quasi deliberans collum vndique circumfle-rit. sed sepe dum volatu deliberat. antequam ar-

ripiat volatum sagitta eam transuolat. et ideo propositum non perficit. quia quod diutius fieri pro-positum in tempore congruo non perficit. ut dicit Greg. Item ut dicit in diet. particularibus. Caro colu- bina dura est ad digerendum & viscosa. unde grossum dat nutrimentum maxime caro pulli-culorum. sed quando volare incipiunt ratione motus & laboris multum amittunt de illa graui-tate. & fit caro leuior & acceptabilior ad dige-rendum. Quanto autem vetustior tanto durior & peior ad digerendum. & illauidibilis generat corpori nutrimentum. Item colubina aliquando inuenit domita que ad deceptionem siluestri-um est instructa. nam siluestribus se associans ad retibus eas ducit. & ut cauius eas decipiat cum illis intrat aucupis retibus & inuoluit se per-mittit sub amicitie specie quasi ad pascua eos allicit & sic pascendo ad laqueum et interitum eas trahit. Item in egypto & in syria. ut dicit am-brosio. instruit columba ut litere sit gerula. pro- uincie ad puincia internuncia. naturaliter enim diligit locum & mansionem ubi primus est nutri-ta. & quantumcumque defera ad longinquas partes semper redit ad propria si libertati fuerit restituta. Tali autem columbe cauius solet alii-gari litera sub ascella que dimissa eleuat se in aera et nunquam cessat donec redeat ad sue natiuitatis prima loca. sed quandoque in via co-gnoscit ab hostibus & sagitta impetit. & pler-teris quas defert interficit & vulnerat. & sic sine periculo est baiula litere. quia frequenter litera sic portata est causa vel occasio mortis sue.

De coturnicibus Cap. VII

Coturnices sunt que- dam auicula sono vocis dicte que greci origias vocant. eo quod feruntur in origia insula primo vise. ut dicit J. Ido. He- aues certa habent adueniendi tempora. gregem faciunt & ducunt. accipitrem timet. & quod diu ac-cipitrem videt tadium de terra non surgunt. id est etiam origometra dicunt. habent autem beaues duces sicut & grues. Et ideo quia timet accipi- tres. cura est eis sollicitare duces per quos ca- uent propria discrimina ne ab accipitribus capi- ant. Hec sola auis moribus caducum patitur

sicut et homo et passer. **A**dare trāsiens cum lassat in aquā descendit et vnā alam erigens velū sibi facit. cibos gratissimos habet semina venenosa ppter quas causas veteres eas vesci pbibuerūt. **E**leborus enī est cibus coturnicuz qui si ab animali in multa quātitate sumat pnciosum est. nam cū animalia laticas habēt venas p quas deferri fumus velle boni cor subito infrigidat et mortificatur. **C**oturnices autē venas habent strictas circa cor et iō fumus venenosus nō habens liberum transitū in stomacho remanet et ibi digerit et subuliat vnde nō ledunt. **C**oturnices autē vulgari sermone curleios vocam⁹ a veloci cursu. ciussime enī currunt sup terram. **S**peciem autem suam diligunt tales aues. et iō vociferādo mutuo se requirunt. vt di. amb.

De ciconia Ca VIII

Ciconia uel ybis est auis fluuialis que seipsa purgat rostro suo. qz quādo ex ciboꝝ multitudine sentit se grauata aquā marinam intra rostrū recolligit quā p anum ad interiora infundit. que remolliendo cibi cōpacti duriciā mordicādo intestina supflua eijcit et emittit. **H**ec auis serpentū ouis vescitur et ex eis gratissimā escam deferēs pullis. vt dicit **I**sid. et dicit ciconia quasi cicāna. qz cōquacienter rostro quasi cū cāna sonum facit. vt dicit idem. **V**eris est nuncia et in suo aduentu p̄dicat nouitatem t̄pis. serpentib⁹ est inimica. rostro enī eos p̄cutit et interficit. et quādoqz deuorat et reglutit. humanā frequētiā et societate diligit. et iō nidificare sup domos ab hominib⁹ inhabitatas p̄suevit et nidum suum p̄mū nisi fuerit coacta defacili nō dimittit sed in suo recessu cōtra hyemem terra replet nidum suū et cum luto virgulas nidi et spinas cōpaginat ne aliquis ventus tempestuosus ipm in hyeme deiciat aut dissoluat. **I**n reditu autē suo in vere eundē locū occupat ab alijs niduz occupare volentib⁹ p̄tegit et defendit. viuente femina mas causa cotius cū alia se nō associat. sed quo ad nidū et generatōnis officū femine fidē seruat. in qua si masculus aliquo casu adulterum cō-

cubitum p̄senserit. vltra secū nō cobabitat. sed rostro si potest eā transuerberat atqz necat. vt dicit **A**rist. **A**lis qz in nido mas femina nō calcat et incubādo sup oua mas cū femina vices mutat. pullos suos miro affectu diligit et custodit. et ex assiduo cubitu super eos plumas p̄dit. pater quādo est in pascuis. mater in nido residet. et ecōuerso. quādo reuertū mas euolat femina ad pascua et masculus nidum fouet. vt dicit **A**mb. ciconie maria trāsuiolant et collecto agmine ad calidas regiones simul volant. **I**n suo autē discessu comites habēt cornices que ipsas p̄cedunt et quasi ciconijs ducatu p̄bentes. p̄tra aues infestas eis p̄ virib⁹ se opponunt vt dicit in exameron. **Q**uāuis autē venenosa comedant vt ranas et serpētes et h̄mōi. venenum t̄n naturā earū non supat nec imurat. iō eis ē refectio et nutrimentū qd hominib⁹ et alijs aialibus est venenū. vi enī calor is qui in eorum interiorib⁹ d̄natur virtus veneni extinguit et supatur. **A** pullis suis i senectute pascunt. nam eximia illis circa filios est pietas et iō quantū temp⁹ expendūt in fetibus educandis. tantū ipse a pullis suis vice reciproca nutriunt. vt dicit ambro. qn̄ vero pulli nascunt. crura pedes et rostra h̄nt ad modum cigni valde nigra. sed deposita paulatim nigredine. rubere tāto plus incipiunt quāto quondie plus senescunt.

De cornice Ca. IX

Cornix est auis anosa que apud latinos greco nomine appellat. quā aiunt augures boim curas agere insidiarū vias monstrare futura p̄dicere. sed magnū nephas est credere qd deus p̄silia sua cornicibus manifestet. vt dicit **I**sid. bis inē multa auspicia tribuit. vt etiaz pluuias p̄tendat vocib⁹ iuxta illud virgij. **H**ūc plena cornix pluuiā vocat improba voce. **E**st autē auis garrula et impia. et incolis vbi habitat nociua. vt dicit idē. **I**n mūdis pascit et venenosis. diuissime viuit. p̄tra senectutē in pluma albescit. sed i carne intrinsec⁹ quāto viuūt diuītius plus denigrescit. **A**ulpez p̄ ceteris aimalibus odit. cōtra

nisum et accipitrem cōfligit. ut dicit **Isi.** Est enim avis improba a quile et alijs p̄de aibus importuna. nā aquilam quā tangere formidat garritu et volatu insequit et infestat. sed de sua improbitate nō simplucrum portat quia post longā a quile dissimulatōnem alij quādo ab ea rostro p̄cutit aut interficit quā ei plus debito appropinquat. **De cornice** aut dicit in **exameron.** quod cornices ciconias cōducunt et dirigūt. et velut quibusdā turmis eas stipantibus. eis turmatim se adiungūt et cōtra alias aues ipsi ciconijs infestas dimicantes. p̄p̄ijs piculis aliena bella suscipiūt. cuius indicij est quia in illo ipis interuallo quod ciconie solent recedere nō reperiunt in locis cōsuetis residere et quia cū vulnere reuertētes manifesta quōdam sanguinis voce certusque indicijs grauē se certaminū ostendūt conflictum subisse. **Itē** ibidem dicit quod admiranda est huius auis clementia. nā cum parētē per longuā senectutem plumarū tegmine et alarum regimine nudari cōtingit. cornices iuniores p̄p̄ijs pennis eos fouēt et collecto cibo pascūt. quādo etiā parentes earum senescunt. eos fulcro alarū suarum subleuant et ad volandum excitāt ut in p̄stinos vsus mēbra dissueta reuocent et reducant.

De coruo Caplm. X

Coruus siue corax
Corono gutturis nomen habet. ut dicit **Isid.** Coruus pulloꝝ ora suorum byantia respicit quibus cibis paus nō mistrat nisi prius p̄ pennarū nigredinē p̄p̄ij coloris similitudinē recognoscat. **Post** quod vero nigrifescere inspicit totis suis viribus deinceps eos pascit. ut dicit idē **Isi.** **Dicitur** autē pulli coruorum rore celesti vesci quod diu bñficio etatis nō habent nigras plumas. non enim prius eficiunt sc̄z cadaueribus fētidis sed rore celestis beneficio sustentant. ut dicit **aug.** **Idem** cū coruus in cadaueribus mortuorum loca occulta. ut dicit **Isid.** et est avis clamorosa et diuersas format voces. solus enim in aues sexaginta quatuor habet vocis mutaciones. ut dicit **fulgentius.** Est etiam avis dolosa res furtiue subtrahēs reponēs in locis abditis et absco-

dens. Est etiā immūda avis cadaueribus insidens et ex venenosis et rebus imūdis cibis querens. Et sicut augures quandā vim p̄fagij et diuinatōis habens. **Et** idē apud **gentiles** coruus inter volucres fuit apollini cōsecratus. ut dicit **Mar.** **De** coruo autē dicit **arist.** li. vi. femine coruorum cubant sup oua sole. et masculi deferunt eas cibum. et pullificat plures pullos et cubat diebus viginti et deicit aliquos p̄pter multitudinē. quia aues que multos pullificant aliquos eijciūt a se. **Itē** dicit idē li. vii. Coruus niger pugnat cū alino et thauo et volat sup ipsos et nocet eis p̄cutiendo cū rostro et pungit oculos ipsorum. **Itē** ibidem. Coruus niger est amicus vulpis. et p̄pter hoc pugnat cū acelon et alijs bestiis ut iuuēt vulpē. **Itē** ibidem. Corui pugnant pugna forti et p̄cutiunt se ad inuicē cū armis id est cū rostris vnguibus et alis suis. vicius obedit victori victoria forti. **buculqz** **arist.** **Item** solus coruus in medijs estiuis feruoribus p̄ra naturā aliarum auiū ouat et pullificat fetus suos. vñ **Petronius.** Corui maturis frugibus oua defert zc.

De cigno Caplm. XI.

Cignus latine olor
C dicit grece. eo quod totus albus sit in plumis suis. nulli enim inueniunt cignū nigrum. **Olor** autē grece totū dicit latine. ut dicit **Isid.** cignus autē a canendo est dictus. eo quod carnis dulcedinē modulatis vocibus fingit. **Idem** autē canit dulciter. quia collum longū et reflexum habet et necesse ē eructuantem vocē per longū et flexuosum iter varias reddere modulaciones. **Fertur** autē in yperbozeis partibus p̄cinētibus cytharedis cigni pullos euolare de nidis et apte admoudum cōcinere. ut dicit **Isid.** **Secūm** autē **mar.** et **ambro.** **Haute** bonū p̄fagium euentus reputant. quod cigni sc̄z in nauigio obuiant sicut ait **Ennius.** **Cignus** in auspicijs semp letissimus ales. hūc optant naute. quod nō se mergit in vndis. et ideo apollini fuit cōsecratus. ut dicit **mar.** **In** alis autē maxima est fortitudo **Cignus** quādo est in amore querit feminas et ei p̄ complexionē colli blandit. et quasi eas

trahit ad se & coniungit collū suum collo seie colligādo. post coitum vō femia pcurt ma- rem & fugat ipsum. balneat autē se masculus post coitum. sicut femina ante q̄ cibū sumat. Instante autē morte penna infixa cerebro ca- nit et cōtra aliorum animantiū p̄suetudinē p̄ gemitu cantuq; reddit. vt dicit Ambro. plu- mam habet candidissimāz omni nigredine v̄ colore aliquo impmixtā. carnē vero habz nigrā et ad digerendū duram. rostrū cum q̄ dam tuberositate visū ab olfactu & gustu di- stinguēte. collū habet intrinsec⁹ valde nigrz & interius densatum cū quo collo in profun- dummerso cibum suū querit et incidit. duz sit inter pisces nutritus ipsos non comedit. iō si panis vel esca sibi piecta fuerit. piscibus ipm sequentibus ipse cedit. de herbis & radi- cibus victū suū querit. pedes bz nigrōs la- tos & clausos natationi valde aptos. quozū vno v̄it. p̄remo in natando. alio p̄ guberna- culo se regēdo. Sagna & lacus inhabitat. & secus aquas nidificat. vbi super pauca ligna coniecta sup oua cubat et pullificat. pullos sollicite nutrit & educat & eos rostro alis & si- bulo p̄regit & defendat. & si quis aduersus eos appropinquauerit int̄ pullos & appropinq̄n- tib⁹ opponere se & inponere nō cessat. Quis est magne carnositatis & ponderositatis cor- poris. & iō quietem diligit & raro volat. vo- lant autē agni siluestres volatu forti collis ex- tensis & pedib⁹ ad posterius applicatis. s; nō sunt tā magni corporis nec tante pinguedinis sicut sūt domiti qui iuxta boīm habitacula sūt nutriti. vt dicit Mar.

De culice Ca. XII.

Culix est musca
modica ab aculeo d̄ca. eo q̄ san- guinē fugit. bz autē in ore situlā ad modū stimuli q̄ carnē terebrat vt sāgnē bibat. vt dicit M̄do. Reputat autē inter volati- lia sicut et apis. cum tñ corpus vermīs hēat plures pedes habētis. eo q̄ alas hēat quib⁹ volat. Generat autē ex vaporib⁹ putridis de- cauauerib⁹ ac palustribus locis & corruptis generatis. ex cōtinua alay replicata p̄cussio- ne in aere strepitum generat & quasi stridet.

sup cauauera & vlcera libenter residet. equi- etiā vlcerosis valde nocet. strepitu & mo- su dormientes infestat & a requie eos arcer. De nocte maxime circūvolat & mēbra quib⁹ in- sidet terebrat atq; mordet. Lucipeta est. q̄ lu- men libenter videt vñ min⁹ caute in candē lam vel in ignē irruens se ob auiditatem lu- minis videndi cōburere sepe solet. byrūdini- bus pascendis sūme valet. culices ei in aere volitantes ab byrūdinib⁹ que venāt muscas in aere p̄da grauisima reputant. Vicunt at- culices scinipbes. iō ē musce minutissime. s; aculeis p̄molestē. scines enī grece musca di- citur latine. vñ et dicit scinomia musca can- na & h̄mōi muscis terra egyptiorum p̄cussa est. vt dicit M̄do. Est autē scinomia gen⁹ p̄- sumū muscarū magni corporis & latū ventris respectu muscarū aliarum & parū volatus sed magne tenacitatis & adberētie in mēbri- animalū in quibus insidet. In villis enī & pilis animalū & maxime canū se immergit et ibi se occultans fugit sanguinē atq; bibit in tantū q̄ carnem vlcerat et corrodit vt p̄t̄z in antiquozū canum auib⁹ quas corrodit & vlcerant tales musce. vñ non est mirum si tales musce sint multū feude que ex tam feti- dis & corruptis hūoribus sint nutritē.

De cicada Caplm. XIII

Cicada a canen-
do est dicta. eo q̄ in exiguo gur- ture suo dulcē facit melodiaz vel miram facit canulenā. vt dicit in exameron. hec in medio estū qñ arbuta meridianis ca- loribus rumpunt. tanto cantū resonat clari- orem quāto spūm aereum tūc tempis attra- hit puriorem. Deinde si quis cicadas p̄fūdāt oleo statim necant. eo q̄ obstrucis poris spi- ramen aereum haurire nō valent. sed si q̄s statim bis acetum superfundat. ilico reuiu- scunt. eo q̄ vis aceti aperit poros qui ex olei constrictione obstruebant. vt dicit Ambro.

De fenice Ca. XIII

Fenix unica dici-
tur esse autē. & in toto orbe iray singularis. vñ & laici mirantur

vn̄ et apud arabes vbi nascitur fenix. i. singula
ris nuncupat. vt dicit *Isid.* De hac aue dicit
p̄hs q̄ fenix est auis sine pari viuens. ccc. vl̄
q̄ngentis annis. quibus cōpletis cuz suum
sentit defectū nidum facit ex lignis aromati
cis ⁊ multū siccis que in estate ex seruoze so
lis flante fauonio accendunt quib⁹ iam ac
censius sponte nidum ingredit ⁊ ibidez inter
ligna ardentia incinerat. ex quo cinere infra
triduum quidā vermiculus nascit qui pau
latim plumas recipiēs in volucrē reformat
Idem dicit Ambro. in exameron. de fenicis
humore siue cinere nouus surgit. paulaūqz
adolefcit et p̄cessu tempis alarum induit re
migia atqz in auis spēm reparat. Est autē
auis pulcherrima. pauoni in plūis similita
solitudine diligens. granis ⁊ fructibus mū
dis cibum querēs. de qua narat alan⁹ q̄ cū
Dn̄as summ⁹ pontifex in eliopoli ciuitate
egypti templū ad similitudinē templi biero
solimoy edificasset. primodie azimozū cum
multa ligna aromatica sup̄ altare cōgregas
set ⁊ ignē ad offerendū sacrificiū succendissz
descendit in mediū rogam talis auis que in
igne sacrificij statim in cinerē est redacta re
manente autē cinere ⁊ cuz diligentia custodi
to de p̄cepto sacerdotis ⁊ referuato infra tri
duum quidā vermicul⁹ de p̄dicto cinere est
creat⁹ q̄ tandē recipiens formā auis ad soli
tudine euolauit.

De grue Caplm. XV.

Grus de propria
voce nomen accepit. tali eniz voce
sonat. vt dicit *Isid.* Est at auis ala
rum magnarū ⁊ fortis volat⁹. aeris alta pe
tens vt videat quas velit pergere regiones.
vt dicit in exameron. Est eniz auis diligens
suam spēm ⁊ in societate viuens habēs regē
et ordine literato volans. vt dicit *Ambrosi⁹*
Buctor autē a gminis quasi instigādo ⁊ ar
guendo voce ad rectos volatus cogit agmē
et si forte rauelcat succedit alia grus q̄ sup
plet idem officij. grues autē voce p̄conia
terrā petunt vt quiescant ⁊ cū sederint ad cu
stodiam sui vigilas ordinant vt alie securi
us conquiescant. Vigiles autem sup̄vnum

crus stant directe ⁊ lapillum tenent in pede
altero a terra suspenso vel eleuato. vt si casu
aliquo dormierint p̄ casum lapilli excitetur
vt dicit *Aristo.* Item sunt grues in iuuetute
cinerei coloris. sed in senectute quāto diu
viuunt tāto plus nigrescunt. ⁊ si que illarū
a societate oberrauerint vociferando perdi
tas socias aduocant ⁊ requirūt. Grues etiā
quādo supra se venientem herodiū vel acci
pitrem p̄cipiunt rostra sua sup̄ius erigunt
et put possunt cum rostri acumine se defen
dunt.

De gallo Ca. XVI

Gallus a castratio
ne est vocatus. Inter ceteras tantū
aues huic soli testiculi adimuntur
veteres enī abscisos gallos vocauerūt. vt di
cit *Isid.* De gallo dicit *plinius.* xxx. li. ca. iij.
Carnes galloz crude ⁊ calide apposite super
mosum serpēns demūt venenū. Et ad idēz
valet eius cerebrū i potu sumptū. si quis ei⁹
pinguedine vl̄ viscello inunct⁹ fuerit. a pan
theris ⁊ leonibus tutus erit. Si auro lique
scenu ossa gallozū vel gallinarum p̄miscenē
p̄sumunt illud in se vnde ⁊ os gallinaceum
auri ē venenū. et hoc est mirus. Gall⁹ itaqz
est auis calide ⁊ sicce cōplexionis. ⁊ iō multū
babet audacie ⁊ aiositatis. p̄pter qd̄ contra
suos aduersarios p̄ suis vrozibus audacter
pugnat. ⁊ rostro ac calcaribus aduersariūz
impetit ⁊ lacerat. obtenta victoria statim can
tat. Antēqz autē cantet alis se vberat ⁊ seipm
feriens ad cantandū reddit ap̄torem. In p̄
fundioribus bozis noctis cantū solet emitte
re clariorē et valentiorē. sed circa temp⁹ ma
tutinū voces format leuiozē. vt dicit *Amb.*
cristaz rubeā gestat in capite p̄ corona qua
amissa pdit audaciā et ad aggrediendūz ad
uersarium ipsum efficit legniorē. zelat ⁊ di
ligit vrozēs suas. ⁊ inuēto cibo voce quadā
eas puocat ⁊ sibi subtrahit vt eas reficiat at
qz pascat. pinguiorem ⁊ teneriorē quā plus
diligit secum quietis grana vicinuis collo
cat. et ipsius p̄sentiam circa se plus affectat
de mane cum ad pastum euolauerit. latus
suum lateri ipsi⁹ primo applicat ⁊ p̄ quosdā

nut⁹ ipsam ad sui copulā allicit et inuitat. et p ipsa tanq̄ zelotip⁹ specialit⁹ pugnat et ap; p̄p̄inquātes gallos rostro et calcarib⁹ a se fugat. rostro i pugna do irā pcutit. et plumas circa collū erigit. vt se audacē faciat et pēnas caude q̄ntum pōt sursum ac deorsuz eleuat. vt sic apr⁹ ad plium se accingat lapidē p̄cio; suz noie allectriciū vel allectoriū calcedonio silēm gignit et portat. quem rōne lapidis vt credunt q̄dam leo timet et abhorret. et marie si fuerit albus. albū eī gallū leo formidat. vt dicit. plini⁹. Rostro et pedib⁹ victū querit. paleā et puluerē sulcat et reuertat et inuento grano ad gallinas vociferat et eas vocat. timet eī gall⁹ aqlam et accipitrē p̄dones terre q̄tales p̄de aues volucribus in terra deambulanti⁹ insidiant. et iō cum gallus sit vald̄ acuti visus vnū oculū p̄ victu querēdo inferius dep̄mit. et aliū sursum ad aera dirigit. vt aduentū aquile vel accipitris p̄caueat. q̄mā cū venientē a remotis viderit statim ad gallinas vociferat et fugiēs in domib⁹ rupib⁹ ac sepibus se occultat. vt di. idē. **Be crepitus** eī gallus ouat in vltia senectute et facit q̄da; oua pua multū rotunda et q̄si liuida vel crocea. ex quib⁹ si ab aliq̄ vime venenoso in diebus canicularib⁹ foueant basiliscus p̄creat vt di. Beda. **Be gallis** dicit Cōstan. galli iuuenes duriores sūt ad digerendū minoulsq; hūiditatis q̄s gallina. caro eoz quiddā nirositatis habet. sed q̄si coquit soluit. vñ si vetul gall⁹ piecus interiorib⁹ De semie croci oxentis et polipodio impleat et q̄nq; libris aque coq̄t donec aq̄ fere p̄sumat fit vtilissim⁹ colericaz habētib⁹ passionē. viscosos et fleumaticos purgat hūores melancoliaz patiētib⁹ subuenit. grossam stomachi ventositate; excludit. dolorē mitigar. tumorē et dolorē articularum curat. valet p̄tra artence febris plixitatem. vt dicit idem.

Be gallo gallinacio // Caplm. XVII

Gallus gallinaci⁹
Gallus est q̄ p̄t absclionē testiculoz effeminat. more eī alioz aialiū castratoz torus in cōplexione mutat. cristā enim p̄dit. audaciā deponit. vocē et cantum

amittit inē horas noctis nō discernit. alis se nō pcutit nec ad pugnā se accingit. sup oua aliena cubat ac si esset gallina officium seie assumens pullos alienos nutrit et circūducit. voce et etiā galline simulat et crocitādo voce raucida pullos vocitat. gallinis se associans cū eis eaz elcā comedit et deuorat. s; eas nō reficit nec impingat cū eis ipinguat. s; eas nō impingat. Est aut gallinaci⁹ timidioris aī q̄s gallus et carnis hūidioris et mollioris et pinguedinis maioris ac plume laxioris. cuius pedes q̄nq; frangunt vt cubare sup oua cogat. cui⁹ calcaria vel bebetant vlt cadūt. cui⁹ pedes colligant post ipinguatōez et dep̄sso capite ad terrā ad foz erectis pedib⁹ deportat. De gallo tñ castrato dicit Cōstā. Carnes inquit castrati galli oīm volatiliū carnibus sunt p̄uenientiores. laudabilius eī generant nutrimentū et sanq̄nez meliorē. cerebella eorum cerebellis auiū aliaz sunt vtiliora

De gallina Ca. XVIII.

Gallina est a gallo

Gdicta. sic a Leone dicta ē leena. cui⁹ mēbra vt q̄dam ferūt si cū auro liq̄scente misceant p̄sumūt aux. vt di. Jhd. Est aut multe ouandis et pullificatiōis et multe ouant sine coitu. vt dicit Arist. li. vi. et dicit oua venit et sūt alijs ouis insipidiora et illaudabiliora. et q̄dam galline sepe faciūt gemellos. et vnus gemelloz est puus et q̄nq; monstruosus. postq̄ aut cubat sup oua sua per tres dies statim apparent signa pulli et erit s; in maioribus post plures dies. et in minoribus post pauciores et generat pull⁹ ex albmine et nutrit ex vitello. vt dicit idem. Galline eī q̄ nimis ouant nō sunt longe vite. sed cito moriunt. vt di. li. vi. **Aliaz** vero galline p̄p̄rietates omnib⁹ fere notas tangit glo. sup Math. xxii. vbi dicitur. Gallina ē auis p̄circa pullos. nam pullos sub ala fouet. contra miluū tuetur. s; dolore filioz egrotat et plumā deponit. plus pullos q̄s se pascit et faciat. et ipsos inuēto cibo p̄gregat atq; vocat p̄ pulloz defensione fortiori se opponit et etiā boiē impugnat. pullos disperfos congregat. atq; vocat et ne a niso vel miluo rapiant

eos sub alarum tegmine protegit et defendat. plus
maribus inquit et vocis rauedine affectum
circa pulliculos manifestat.

De griphe Caplm. XIX

Gripbes inter uo-
lantia recitantur. Deut. xiiij. et dicit ibi
glosa quod gripbes est quadrupes. ca-
pite et alis aquile similis et reliquo corpore
similis est leoni et habuat in yperbozeis mon-
tibus. equis et hominibus maxime est infe-
stus. in nido suo reponit lapides smaragdum
contra venenosa aialia montis.

De herodio Caplm. XX.

Herodius est avis
regia. prede auida et manu gestan-
tis assueta. Est autem avis animosa
ad modum accipitris. pauca quidem carnis re-
spectu corporis sui et multum pennositatis
et ideo leuissimi est volatus. quod parum est in
eo quod aggrauat et multum quod erigit atque
leuat. ut dicit Gregorius. et ideo dissimilis est stru-
tioni in audacia et virtute quousque ei similis sit
in penna et varia in colore. Herodius autem
magne est animositatis acutissimi pectoris
et fortis unguis et plus ledit perdam super ipsam
irruendo pectore quam rostro siue ungue. Tan-
te autem est animositatis quod si primo vel secundo
impetu perdam non arripit quasi vindictam
de se petit. unde si siluestris est illo die vir pre-
dam querit. si vero domesticus quasi preve-
recundia euagatur paera et ad manum gesta-
tis defacili tunc non redit. tunc enim victum et
quasi de generem se estimat. quando de volu-
cre quam impetit non triumphat. ut dicit Gre-
gorius. hec avis a vulgo falco nuncupatur siue fili-
ca. ut dicit glossa super psalmum. et est avis que inter
omnes prede volucres habet affectum pium
et animi circa pullos. sicut dicitur in exa-
meron. Eodem inquit sedulitatis officio quo pri-
uos fetus pascit pari subministratio pul-
lum ab aquila abiectum siue non agnitum
suscipit atque nutrit. cadaver fugit nec in famis
vehementia putridas carnes tangit sed labo-
ris patiens abstinendo expectat quousque per-
dam sibi congruam inueniat quam acquirat

ut dicit Gregorius.

De hirundine Ca. XXI

Hirundo quasi a
hirundo ab aere est dicta eo quod cibos
non sumat residens. sed ut edat in
aere cibum capit. ut dicit Isidorus. Est enim avis
vocifera per tortuosos orbes et circuitus va-
ga. In nidis construendis et pullis educandis
solicita. ut dicit idem. In nidis quoque stru-
endis est summe solertie. vir enim ad hoc facien-
dum sufficeret humana industria de qua uis
materia quod facit hirundo solo rostro de ar-
gilla. hirundo itaque est avis valde pennosa
mire agilitatis et velocissimi volatus. et ideo
a ceteris avibus non impetit. nec unquam alicui
preda est. maria transuolat ad regiones ca-
lidiores in quibus creditur per hyemem comor-
rari. certa custodit tempora aduentus sui et re-
cessus. cuius aduentus indicium est uersus et te-
stimonium instantis serenitatis est ualis. ut
dicit Ambrosius. De hirundine dicit Aristoteles. li-
bro vi. Avis a gressu non coit in anno neque
ouat nisi semel propter hirundinem que ouat bis
sed prima oua aliquando corumpunt propter
hyemem. oua vero posteriora complentur et fa-
ciunt pullos. Item dicit ibidem. Aues que
comedunt carnem non ouant bis propter hyru-
dinem que aliquando bis pullificat. Item ibi-
dem si quis cecauerit pullos hirundinum
reuertere oculi eorum. querit enim herbam
que dicitur celidonia cuius succo linunt oculos
filiorum et sic eorum oculi sanantur postquam
stipulantur. ut dicit Macrobius. Item in uero hy-
rundinis inueniuntur duo lapilli. quorum unus
est albidus et dicitur femineus. alter uero rubeus
et dicitur masculinus. quia maioris est virtu-
tis quam albus hi lapilli dicuntur celidonia. et sunt
preciosi maxime quando extrahuntur de pullo
antequam tangat terras. ut dicitur in lapidario
ubi eorum virtutes describuntur. ut dicit Con-
stantinus. Sanguis dextra ala extractus oculis
medetur sicut sanguis columbe. simul eius
valde est calidus et uiriuus siue corrosiuus
et ideo oculis est nociuus. Instruit autem
hirundo pullos suos eicere stercore extra ni-
dum. sunt autem hirundinum duo genera. quodam ei

sunt maioris corporis dorsum hñtes nigz pe-
ctus rubei z ventrē albū. z be diligūt huma-
nā societate. vñ in domib⁹ boim nidificant.
alie se minoris corporis nigz hñtes pect⁹ z ni-
dificāt in ripaz foramib⁹ iuxta aquā. Sztā
iste q̄z ille i tra nidificāt siue argilla z vñsqz
cauda ad modū forpiciis ē bifurcata. In bi-
rūdines dī esse vñū gen⁹ qd̄ timēt alie etiam
aues aq̄la z accipiē z fugiunt illā birūdines
tanq̄z hostē nec audēt sup p̄daz illa visa irru-
ere. timēt ei morsus ei⁹. qz forsan venenosus
est. vt di. **P**lun⁹ pugnāt aut birūdines pra
passeres nidos eaz subintrātes z morsibus
ac vnguib⁹ fugāt eos de nidis suis.

De kaladzio Caplm. XXII

Kaladzi⁹ s̄m philo-
sophū est albi coloris nullā habēs
ptē nigredinis c⁹ ps inferior femo-
ris ipi⁹ purgat caliginē oculoꝝ. cui⁹ natura
est tal⁹ q̄ qñ akqs graui detinet infirmitate.
si egitudo fuerit ad morē kaladzi⁹ auertit
faciē suā a sic egrotāte z sine dubio tūc mori-
tur bō. si aut infirm⁹ dīz qualescere. kaladzi⁹
figit visum in ipm. z inēdit in euz q̄si aplau-
dens ei. Differt at kaladzi⁹ ab auicula q̄ dīz
kalādria q̄ est auis sonozaz canora sic meru-
la. vt di. glo. sup Deut. xiiij. vbi dīz. differt ka-
ladreona kalandria zc.

De laro Ca. XXIII

Larus est auis quā-
doqz in ira qñqz in aq̄s habitans.
vñ in auroza scribit. Larus ē flumī-
nis habitator z incola terre. **P**uncnata vt
piscis nunc volat instar auis.

De locusta Ca. XXIII

Locusta est dicta
eo q̄ pedib⁹ sit longa vt basta. z iō
greci eam bastagion vocāt. vt di.
Isidō. Locustē regez nō habent et tñ ordina-
te egrediunt p turmas suas vt dicit puerbi-
orum. xxx. mutuo se deuozant. naz maiores
minores comedunt z manducant. in estate
apparent. in hyeme vero latent. longiora ba-
bent crura posteroza q̄z anteroza z sicut di-

cit glo. sup **I**obel p̄mo. est p̄mo atbelabus z
post crescentibus alis fit locusta z plus ledit
in iuuentute quādo est atbelabus q̄z in sene-
ctute quādo est locusta. **D**es habet quadā
gulum z p cauda aculeum habet. crura sūt
replicata et in se reflexa. germina arborū m z
berbarū radicitus comedunt z corrodunt.
a vento australi generant z ad volādum cō-
citantur. **I**n vento autē septentrionali mori-
unt. **I**n saliendo locusta se erigit. z in erigen-
do cadit. a florib⁹ amigdalinis impinguan-
tur locuste. **L**ocusta insup tota p maiori pte
iu ventre cōsistit. z iō insaciabilis est. vnicuz
habet intestinū. qd̄ sanie et imundicia est sp
repletū sed q̄z diu viuit semp esurit. z si quid
iuenerit viride. corrodere nō d̄sistit. **M**odi-
co frigore q̄li mori z cōsopit. sed calore solis
reuiscit. ex cuius stercore vermes nascunt

De mergulo Caplm. XXV

Mergulus ab assu-
duitate mergendi nomen sumpsit
sepe enim dimisso in pfundum ca-
pite. auraz ligna sub fluctibus colligit. et añ
uenientē equozis tempestatem cū clamore
litus petit. naz in pelago grauissimā tempe-
statem futurā esse certissimū est. quādo mer-
guli fugiūt ad litus cuz clamore. vt dicit **I**si.
mergulus in arundinetis sup pauca ligna
nidificat z miro quodā affectu nature pulli-
culos nutrit z educat. qui mori nati matres
sequunt. z varias pelagi vndas ascendere z
descendere nullo modo verent. vermes aq̄-
siles z pisciculos ad sui ventris faciandā in-
gluuiem venant. **I**n hyeme ppter paucita-
tem motus impinguant. **I**n estate aut ppi
volatus libertatem carnibus z pinguedine
depaupant. quādo ab aue rapace psequun-
tur ad aquā refugiētes mersionis beneficō
liberantur.

De miluo Ca. XXVI

Miluus mollis est
in volatu z virib⁹. vñ miluus quasi
mollis volans est dictus. nam leui
penna z quali immobili super aera fertur z
vix leui tactu aerem in volando mouere vi-

detur. Est autē auis patiens laboris. et ideo cuculos in scapulis suis suscipit et ne plon- ga itineris spacia fatigati deficient a pubul- byspanie secum ducit. ut dicit **Isid.** Est autē auis rapax et audax in minimis. sed timidus est in magnis. nam volucres siue stes inua- dere nō audet. domesticis insidiari nō timet. pullis etiam insidiat ut eos rapiat et quos incautos repperit statim necat. cadaveri- bus et imūdis vescit. et p modico ventris pa- stu circa etbera circūferit. Aniso impetit. et a minore se ppter ipsius pusillanimitatē et se- gniciem superat. Et miluus in iuuetute ab alijs pde auibus nō videt differre. sed quāto diuuius uiuit tanto suaz naturā degenerem plus ostēdit. Quidam enī genus est milui q̄ in pncipio aues rapit. ex tēra animalium comedit. tandē vir muscas et vermiculos ar- ripit. ut dicit **Arist.** vltio fame perit. Est autē auis impia circa pullos suos sicut et vultur dolet enī q̄ videt eos impinguari et ut mar- cescāt rostro eos pcutit et subtrahit eis cibū. vocē habet querulā famis nunciā. nam q̄ esurit voce querula cibū querit.

De nocticorace **Capitulum. XXVII.**

Nocticorax est no- ctis coruus sic dicitur eo q̄ noctes amat. q̄ de nocte volans cibum q̄ rit et querendo clamitat. cuius clamor est volu- cribus odiosus. ut dicit **Isido.** Est autē auis lu- cifuga et solē videre non pōt. sepulcra et loca mortuorum inhabitat et frequētat. in parietibus et in locis ruinosis nidificat. oua columbarum et monedulaz frangit et deuorat. et cū eis pu- gnat. **Hec** dicitur noctua quasi d nocte acutetur enī. de nocte enī videt. exortio autē splendore solis eius visus bebetur. **Hanc** insula creten- sis nō habet et si venerit aliunde statim morietur ut dicit **Isid.**

De onocrotalo **Capitulum. XXVIII.**

Onocrotalus est auis in aqua sonitū faciens. In fauci- bus autē habet quosdam follicu- los in quibus primo cibum recipit. et receptū in secūndum ventrē mittit. duos enim habet

vtros. in vno tantum cibaria recipit. in alio tantū decoquit et digerit. sed p̄mus p vesicu- la gutturis reputat. vnde dicit **Isid.** Onocro- talus auis dicitur grece cū longo rostro. Et sunt duo genera. vnu aquatile. et aliud solitudinis. qui autē in aquis manet. est auis valde gulo- sa que rostrum in aqua mergens horridū sonum facit. **Hec** ipse autē insidiat anguillis. et p̄dā quā arripit subito deglutiens in alium munit deinde ruminat et fauces mouet. ac si cibum in ore receptum adhuc teneret. **Hec** in lutore quiescēs rostrum suū semper sursum erigit. et sic ipsius acumine cōtra insultum accipitris se p̄munit. ut sic securus dormire possit. ut dicit **Isidorus.**

De pellicano **Capitulum. XXIX.**

Pellicanus est auis q̄ in **Leuit.** xj. et **Deut.** xiiij. porphirio nuncupat. Et est auis egiptia habitans in solitudine iuxta **Aylum.** Inter volucres autē s̄m legem imundas in **Leuit.** numerat. Sunt autē duo genera huius auis vnum in aquis inhabitat et eius esce sunt pi- sces. aliud est in terra habitans solitudines de- ligens. cuius cibus sunt animalia venenosa ut lacerte et b̄mōi. omnia que pellicanus comedit p̄mo pedem in aquā tingit et intinctum q̄si cū manu pede oris applicat et opponit. So- lus pellicanus inter aues p̄de p̄ter plitacum pede vni loco manus. **De pellicano** quoq̄ dicit **glo.** sup **psal.** Et idem dicit **Plinius** p̄hec verba. **Pellicanus** inquit est auis amator fili- orum suorum. Cum enī gignit natos et incipi- unt crescere p̄ntes suos in facie p̄cutiunt. p- pter quod ipsos mater p̄cutit et occidit. tercio v̄o die mater se in costa vsq̄ ad effusionem sangnis p̄cutit et calidū sangnem sup corpa mortuorum filiorum post effundit. ex cuius virtu- te pullus p̄us mortuus reuiuiscit. Et **glosa** su- per locū illum **psalmi.** Factus suus sicut pellicanus etc. **Pellicanus** dicitur rostro occidere pullos. et in triduo lugere et tunc sanguine suū sup eos fūdere et sic illos viuificare. aliaz cām mortis pulloz pellicani assignat **magister Jacobus de virriaco** in li. de mirabili- bus orientaliū regionum. Est inquit in egipto

avis que vocat pellicanus magnarū alarū
 & maxime maciei. qz. quicquid deglutit cito
 emittit p secessum. lubacū ei habet intestinū
 & ideo vsqz ad plenā incorporationem neqz te-
 net cibum. Hanc autē naturalitē odit serpens
 pp̄t q̄ spēs dū p pastu mat̄ erit nidū repēs p
 arbores pungit & interficit pullos suos sup
 quos mater rediens lugere p̄triduum fert.
 Deinde in pectore se vulnerat & sanguinē su-
 per eos respergens eos a morte suscitāt. Ex
 sanguine vero copiosi⁹ sic effuso debilitatur
 mater. vñd & pulli cogūtur exire p cibo quo-
 rum quidam naturali affectu matrē debili-
 tatam pascūt. quidaz vero degeneres sūt. de
 matre penitus nullaz curam gerunt. qd̄ dili-
 gentius aduertens mater. receptis virib⁹ si-
 lios se pascētes refouet & diligit. alios vō tan-
 q̄ ignobiles & ingratos a se reijcit & secū cō-
 manere aut viuere nō p̄mittit.

De perdice // Caplm. XXX

P **ERDIX** a uoce no-
 men habet. vt dicit **Isid.** Est avis
 imūda. nā masculus in masculū
 cōsurgit & obliuiscit sexum p̄ceps libido. vt
 dicit **Isid.** adeo autē est fraudulenta vt ali-
 ena oua diripiens foueat ea sic subtracta. s̄
 hec fraus fructum nō habz. quia cū pulli vo-
 cem audierint pp̄rie genitricis naturali quo-
 dam affectu matrē putatiuaqz que eos foues-
 rat derelinquunt & ad illā que genuit reuer-
 tunt. vt dicit **Isid.** piter & ambro. Non autē
 laborant in cubādo & ouādo sicut alie aues
 sicut dicit **Arist.** Alique inqt aues generāt
 leuiter sicut p̄dices et mater p̄dicas volat in
 circuitu venatoris quousqz fugiāt pulli sui.
 & post fugā pullosqz fugit & ipsa mater. & cla-
 mat pullis suis. cui⁹ pulli mox nati sequun-
 tur matrē & statim querūt cibum. Est autē
 p̄dix pauce p̄nositas. & multe carnis. ido
 debilis est volatus & in volando parū a ter-
 ra se erigit. sed statim post paululū terrā pe-
 tit. in tantū n̄ suz timet & fugit q̄ q̄z diu videt
 ipsum. in aera a terra nō recedit. ad sonituz
 vero cāpanule fugiens circa terram ante q̄z
 sciat in reibe vel in laqueum se imittit. **Pli-
 nius** dicit li. xix. ca. vi. Fel perdicā cuz equo

pondere mellis multū clarificat visum. vñd
 et in pixide argentea debet reseruari. oua co-
 rum in vase ereo tecta valent cū melle vlceri-
 bus oculorum.

De pauone Caplm. XXXI.

P **AUO** a sono uocis
 nomen habet. cui⁹ caro est tā dura
 vt vix putredinez sentiat nec facile
 coquitur. vt dicit **Isid.** viuit autē pauo fm
Arist. xx. annis & pullificat in fine trium an-
 norū. Deinde colorant̄ eius ale. Cubat autē
 oua sua. xxx. diebus & modicuz plus. Deinde
 scindunt̄ teste & non pullificant nisi semel in
 anno. & ponit. xij. oua aut parū min⁹ et eijcit
 plumas suas cū prima arboze eijciente folia
 sua. & tunc primo nascit̄ pluma cuz arbores
 incipiūt folificare. est enī avis nō diligēs se-
 tum suū. psequitur enī masculus feminā et
 oua femiei n̄ uestigat vt frangat ea. vt sic sue
 luxurie magis vacet. qd̄ timens femina. sol-
 licite abscondit ea ne ab eo valeant defacili in-
 ueniri. Habet autē pauo vt ait **Isid.** caput in-
 firmū & deforme quasi serpentinū et tamen
 cristatum. incessum simplicē et occultuz. col-
 lum modicū & erectuz pectus saphireū. cau-
 dam oculatā. mura pulcritudine distinctaz
 & ornatam. habet pedes deforme ssumos & ru-
 gosos pennarū suaruz admirans pulcritu-
 dinem erigit eas ad modum rote siue circu-
 li & p giruz capitis circūponit. videns autē
 pedum suorū deformitatē quasi erubescit et
 velut nō attendēs predictā pennarū pulcri-
 tudinem eas subito dep̄mit et submittit. vo-
 cemqz habet terribilem vt ait quidā. voces
 habet demonis. caput serpentis. passum la-
 tronis &c. **Plinius** enim li. xix. ca. vi. dicit q̄
 pauo refortet firmū suuz inuidens hominū
 vtilitati. valde enī medicinalis est sed raro
 inuenitur.

De passeribus Caplm. XXXII

P **ASSERES** sūt minu-
 ta volatilia a paruitate sic vocata
 vt dicit **Isid.** Est autē avis passer
 instabilis et garrula iuxta boim habitacula
 nidificans. Auis siquidē est multū calida &

libidinosa. unde eius caro frequenter in cibum sumpta est libidinis excitativa. ut dicit Constantinus. multe est ovationis et pullificationis et magne solertie in educando pullos suos et nutriendo. In feno et in plumis nidificat et nidum suum a stercore mundum servat. et id pulloz stercore extra nidum eicit et ad eicendum eas cogit. Araneis et vermibus et muscis eos pascit. semina venenosa ut iusquam sine lesione comedit. et leporem et morbus caducum aliquando sustinet et incurrit. et seia diutius vivit quam masculus. et masculus zelat pro prore sua. et pro ea pugnare consuevit. ut dicit Aristoteles. mustelam timet et odit et clamando ac vociferando presentiam eius perdit. pro nidis byrundi num occupandi eis rostro moribus se opponit. suam spem diligit et pullos ab illis delictos aliquo casu recolligit tanquam proprios atque nutrit. et si contingat aliquem laqueo vel alio modo deprehendi clamitat per adiutorio et vociferat cui copatiens passerum multitudo mutuo se convocat et ut captum liberent accelerant et pro viribus festinant.

De strutione Caplm. XXXIII

Strutio a greco

Strutio a greco vocabulo nomen sumpsit. ut dicit Isidorus. eo quod corpus animalis gra- dientis habeat. pennas tamen habet ut avis. habet etiam duos pedes et rostrum sicut volucris sed propter ponderositatem sui corporis cum avis in aera non levat. ouat etiam sicut avis. sed oua sua fouere negligit. que propecti in arena fotu pulueris animant. ut dicit Isidorus. De strutione autem dicit Aristoteles. strutio autem inquit in creatioe assimilatur aui et quo ad quid quadripedi. quia in aera non leuatur. alie enim eius non sunt convenientes volatui. sed creatio eorum est tenuis sicut creatio pili. et quod est sicut avis multas plumas habet in inferiori parte corporis. et habet pedes duos sicut volucres et ungues scissos sicut sunt ungule quadrupedis. et causa illi est. quia magnitudo corporis eius assimilatur quadrupedi et non aui. Tante enim caliditatis est quod ferrum diglutit et consumit. et secundum auiem. natura que in omnibus est. puida dedit ei facere oua maxima et

durissime teste. ut circa eorum generationem occupatus calor temperetur. et si esset nimis intensus calor. esset causa quare citius moreretur. Alias autem strutionis proprietates tangit beatus Gregorius super Job. xxxix. ubi dicitur. penne strutionis est similis penne herodij in colore. sed non in virtute. penne autem similitudinem habet. sed volat celeritate caret. ad volatum alas suas erigit. sed tamen a terra in altum nullatenus se suspendit siue in locum raris penne induit et magno corpore grauatur. Item quando venit tempus ut oua partiat. ad stellas que vocantur virgiliae siue plades oculos leuat. non enim oua ponit nisi quando illa constellation oritur vel ascendit. cum enim viderit stellam circa menses Junij arenas fodit et ibi ponit oua suo. que sabulo cooperit atque tegit. Cum autem ea ibi reliquerit. statim obliuiscitur ubi ea posuit. et nunquam ad ea ulterius redit. sed calefacta arena solis feruore abscondita oua excoquit. et in ipsis pulliculos procreat et producit. cum autem fracta testa pulliculus eductus fuerit. tunc primo mater ipsum recolligit atque nutrit. et quem in ouo propterat. egressum de ouo recognoscit. et ibi dicitur ad beatum Job. Indurat ad filios suos quasi non sint sui. Item strutio naturaliter equum odit. et in tantum ei contrariatur quod equum sine terrore videre non possit. et si discurrerit equus contra eum quasi pro hostem alas erigit et alarum collisione ipsum ad fugam cogit.

De turture Caplm. XXXIII.

Turtur autem a uoce

Turtur a uoce vocatur. avis simplex est ut columba. sed longe dispariter est putica. Turtur autem avis casta ex moribus appellatur eo quod comes sit castitatis. amisso ei pari suo alteri copulam non requirit. solitarie incedit. memor societatis prope loca solitaria diligit et eligit. consociaturque boium valde fugit. ad ortos tamen boium et agros descendit ubi querit cibum unde vivit. obtento autem cibo iteque iuga montium et secreta nemorum petere consuevit vernali tempore aduenit et nouitatem instantis

temporis querula voce pdit. In hyeme vero deplumatur, et tunc in truncis coccauis se abscondit, contra estate vero et tempore veris resumptis plumis in locis abditis ubi latuerat exiens, loca ad pullificanda congrua sibi querit inter desos arborum ramos, de linguis duris et nodosis nidum constructum in quo ouat cubat pullificat et pullos nutrit, ut dicit Aristoteles. Turtur ouat in vere bis, sed non tertio nisi quando oua primo corrumpuntur, et viuunt et cubant, xv. annis, et non descendunt super rem fendam neque super cadauer propter cibum, morticino enim non vescitur turtur, sed pro suo et pullos victu pauca grana querit, et in locis mundis recolligit unde viuunt, alijs auibus vociferantibus gemit, sunt autem pulli eius calidi et humidus sicut et pulli colubini, ut dicit Constantinus, quod testat grauitas ad volandum, sed volare incipientes amittunt illam grauitatem, fitque caro eorum lenior et acceptabilior ad digerendum, sanguis enim ale dextre eius est medicinalis sicut sanguis yrundis et colube

De vulture Ca. XXXV.

Vultur a tardo uolatu nuncupatur, ut dicit Isidorus, magnitudine enim carnis precipites volat non habet, hos quidem concubitu dicunt non misceri, et sine copula concipere et concipi generare atque gigni, natoque eos dicunt vivere centum annis, ut dicit Isidorus. Hec avis est impia circa filios suos sicut et miluus, si enim videt pullos suos impinguari, rostro et pedibus eos percussit ut sic fiant ex dolore morsu macilleni ut dicit Plinius. Dicit etiam idem quod maxime viget sensus olfactus in baccaue, unde et sentiunt odore cadauera a remota, existentes enim ultra mare sentiunt cadauera ex ista parte reuerlo, unde exercituum vultur sequitur ut hominum et equorum cadaueribus satietur, et ideo secundum augures quando conueniunt et circueolant simul multi vultures, est futurum prelium presagium quod aliquo sensu nature occulto presentunt ad futurum. De vulture dicit Aristoteles. Vultur inquit pugnat cum herodio et volat super ipsum, et quando deuincit ipsum moritur, et comedit carnem crudam, et ideo

pugnat contra alias aues propter cibum. Venatur autem a meridie usque ad noctem, et ab ortu solis usque ad tempus illud in silentio requiescit, et quando senescit elongat rostrum eius superius et recuruat in fine, et moritur tandem fame, ut dicit Aristoteles, ibidem. Hoc ei accidere secundum errores antiquorum putatur, quia dicitur aliquando fuisse homo, et erat impius pugnans quibusdam, sed hoc est superstitiosum. Dicit etiam idem, quod quando est aliquid superfluum de cibis suis non relinquit illud a uibus alijs sicut facit aquila, sed reponit in nido suo ad cibandum pullos suos, quoniam non defacili acquirit cibum. Indificatur autem in altis montibus et nemoribus, et si viderit aliquid volitans circa pullos suos rostro percussit et fugat illud et nutrit pullos suos quousque possint volare, et tunc eicit illos a nido et verat illos appropinquare ilico nec permittit unum par vulturum aliud par subintrare locum suum. Item eodem modo. Almachar est quedam species avis fluuialis que timet vultures, et ideo fugit ad aquam et circueolat vultur a remota, et cum sit acutus visus inspicit quando avis illa exit aquam illam, et tunc si potest capit eam. Est insuper vultur avis multum fetida et imunda, cuius caro est durissima et mali saporis et grauis odoris, et ideo ad esum est inutilis, defacili pro cadauere terram petit, sed cum descendit de terra iterum vix ascendit, ut dicit Gregorius. In alto volans cadauer in infimis inspicit, et pro amore cadaueris ad ima de sublimitate aeris se submitit, ut dicit idem. Quando autem ab aliquo impeditur, contra ventum alas percussit, et sic ventum ad miniculo ponit quod robore proprio ab infimis in aere se extollit, et ad hoc dicit Plinius li. xix. ca. iij. Vultur inquit inter aues contrariatur serpenti, nam si penne eius videntur fugant serpentes timore suo. Cor etiam eius reddit se portantes a serpente et a feris tutos. Cor eius ligatum in pelle leonis vel lupi fugat demones. Penne eius ligata pedi sinistro perurientis velociter liberat eam, sed celerius solue ne interiora sequatur, vnguentum factum de adipe vulturis et oleo myrri et cera nervos curat, iumenta sanat. Pes eius dexter alligatus pedi sinistro dolenti sanat ipsum

similiter dextrum sanat sinister pes. Lingua eius sine ferro euulsa et collo in panno nouo suspensa dicitur efficere hominē gratiosus ad impetrandū ab hoīe quicquid petit. Cinis ossium eius combustorum mixtus cum celidonia dat animalibus eorum sanat morbos. **Hucusque** plinius. **Idem** li. xxxvi. Sanguis vulturū cum herba cambeduce vel cameleonte et cedua sanat lepram.

De vlula Ca. XXXVI

Vlula est avis a plausu vel vlulatu noīata. eius enī vox vlulātū p̄tendit. **Unde** et apud augures vlulans p̄tendit aduersitatē tacens vero p̄speritatē. vt dicit **Isid.** et **fm** **Isid.** videt esse vlula quod bubo siue noctua. cuius vox **fm** augures est infauista. **glo.** **Hier.** super ysa. xiiij. di. sic. Vlula est avis coruine magnitudinis respersa maculis. querostro in palude fixo horridum sonus facit. et **fm** **Isid.** videt quod vlula est onocrotalus. que avis est palustris loca inhabitans paludosa. que supra de onocrotalo.

De vpupa Ca. XXXVII

Vpupa ut dicit **Isid.** a grecis est nūcupata. eo quod stercorea humana comedat et fetenti fimo nutriat. **Quis** enī est spurcissima et imunda. cristis a capite exeuntibus galeata. semp in sepulcris comorans vel in fimo. cuius sanguine si quis se inunxerit. dormitum pergens demones in somnis se suffocantes videbit. cuius cor malefactoribus valet. nam in suis maleficijs eo vtiunt. **De** hac aue dicunt **pbisici.** quod cum senuerit. eo quod nec videre nec volare queat. pulli eius euellunt ei pennas inuvalidas. et linunt ei oculos barbarum succis et fouent sub alis donec recrescant plume eius. et sic renouata perfecte volet et videat clare sicut et ipsi. vt dicit **Isid.**

De vespertione Ca. XXXVIII

Vespertilio a tempore nomen sumpsit. eo quod lucem fugiens circū uolet in crepusculo

vespertino p̄cipiti motu attrito et tenuissimis brachiorum membranis suspensa. et est animal simile muri. nō tam resonans voce quā stridore. spem simul volantis et quadrupedis habet. quod in alijs aibus solet rarius inueniri. **Hucusque** **Isid.** **Dicit** etiam **glo.** super ysa. ij. quod vespertiones lucem fugiunt. ceci enī sunt sicut et talpe. puluerem lingunt. oleum de lampadibus sugunt. in rimulis pietum se abscondunt. frigidissime sunt nature. **Si** sanguis vespertilionis linitus super palpebras nō sinit recrecere pilos. vt dicit **Cōstan.** et hoc forsitan est quia sua frigiditate opilat poros. quibus opilatis nō recrescunt pili.

Incipit liber. XIII. de aqua et eius ornatu

Descriptis proprietatibus ignis et aeris. restat vt de aquarum effectibus quantum spectat ad hoc opus scilicet nunc aliqua dicamus **Dicit** autem aqua quasi equa. quod nunquam quiescit a motu donec superficies eius adaequet. vt dicit **Isid.** li. xij. Est itaque elementum aqua secundum aristoteli. frigidum et humidum respectu terre subtile et perspicuum. proprio termino non contentum. deflueret enim aqua ad nihil nisi alieno imino sisteret. **Que** vero proprietate describit **basilius** in generali in exameron dicens. Aqua inquit inter omnia elementa est utilissimum. celum enim temperat. terram fecundat. aerem suis vaporibus incorporat et condensat. scandit in sublime et celum sibi vendicat. **Que** enim sunt omnium nascentium causa. quod fruges gignunt. arbores et plantas produunt. sordes detergunt. peccata diluunt. potum cunctis animantibus tribuunt. Est ei aqua inter diuinctua. penetratiua. repletiua. caloris celestis nutritiua. omnium inferiorum temperariua nisi enim bec inferiora suis exalationibus temperaret. omnia in conflagrationem vi caloris verterent. **Hec** ab animalibus potata nutrimentum transducit in carnis vegetationem. **Hec** piscibus dat spiraculum. sicut aer animantibus prebet vitam et animatores. **Hec** sui diffusionem per interiores partes terre facit prius eius unionem terra ei proprie intentionem siccitatis dissolueret